

Brussel, 15.11.2013
COM(2013) 807 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**Vijfde verslag over de tenuitvoerlegging door de Republiek Moldavië van het actieplan
voor visumliberalisering**

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Vijfde verslag over de tenuitvoerlegging door de Republiek Moldavië van het actieplan voor visumliberalisering

1. INLEIDING

De visumdialogoog tussen de EU en de Republiek Moldavië over de voorwaarden waaronder burgers van de Republiek Moldavië (hierna "Moldavische staatsburgers" genoemd) visumvrij naar de EU kunnen reizen, is aangegaan op 15 juni 2010, toen de **eerste bijeenkomst van hoge ambtenaren** plaatsvond. Het **actieplan voor visumliberalisering** (hierna "VLAP" genoemd)¹ werd op 24 januari 2011 door de Commissie voorgesteld aan de autoriteiten van de Republiek Moldavië (hierna "Moldavische autoriteiten" genoemd), waarna in februari de **tweede bijeenkomst van hoge ambtenaren** plaatsvond. Het VLAP bevat een reeks nauwkeurige benchmarks voor de Republiek Moldavië over vier 'blokken'² van technisch relevante kwesties met het oog op de aanneming van een wetgevings-, beleids- en institutioneel kader (fase 1) en de doeltreffende en duurzame uitvoering daarvan (fase 2).

De Commissie heeft het Europees Parlement en de Raad regelmatig verslag uitgebracht over de uitvoering van het VLAP. Het **eerste voortgangsverslag** werd gepresenteerd op 16 september 2011³. Op 7 oktober 2011 vond een **derde bijeenkomst van hoge ambtenaren** plaats.

In oktober/november 2011 werden voor de blokken 2, 3 en 4 van het VLAP **evaluatiemissies** georganiseerd, waarbij deskundigen uit EU-lidstaten en ambtenaren van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (hierna "EDEO" genoemd) betrokken waren. Deze missies hadden tot doel het wetgevings-, beleids- en institutioneel kader te toetsen aan de benchmarks van de eerste fase van het VLAP en na te gaan of het in overeenstemming was met de Europese en internationale normen. Het **tweede voortgangsverslag** werd uitgebracht op 9 februari 2012⁴, en op 27 februari vond de vierde **bijeenkomst van hoge ambtenaren** plaats.

Het **derde voortgangsverslag** werd uitgebracht op 22 juni 2012⁵. Dit was het laatste voortgangsverslag over de eerste fase van het VLAP en het bevatte een geconsolideerde beoordeling door de Commissie van de vooruitgang die de Republiek Moldavië had geboekt bij het bereiken van de benchmarks van de eerste fase van het VLAP. Op 3 augustus 2012 publiceerde de Commissie, met input van de betrokken EU-agentschappen en andere belanghebbenden, een **beoordeling van de mogelijke gevolgen op het gebied van migratie en veiligheid van de toekomstige visumliberalisering voor Moldavische staatsburgers die naar de EU reizen**⁶.

Op basis van deze verslagen nam de Raad op 19 november 2012 conclusies aan waarin hij instemde met de beoordeling van de Commissie dat de Republiek Moldavië **aan alle**

¹ Document 18078/10 van de Raad.

² Te weten: i) documentbeveiliging, met inbegrip van biometrie, ii) onregelmatige migratie, met inbegrip van overname, iii) openbare orde en veiligheid, en iv) externe betrekkingen en grondrechten.

³ Eerste voortgangsverslag over de tenuitvoerlegging door de Republiek Moldavië van het actieplan voor visumliberalisering, SEC(2011) 1075 final.

⁴ SWD(2012)12 final.

⁵ COM(2012) 348 final.

⁶ COM(2012) 443 final.

benchmarks uit hoofde van de eerste fase van het VLAP had voldaan. Het vereiste wetgevings-, beleids- en institutioneel kader was aangenomen. Vervolgens werd de beoordeling van de benchmarks van de tweede fase gestart.

Op 28 januari 2013 vond de **vijfde bijeenkomst van hoge ambtenaren** plaats. Tussen 18 februari en 15 maart 2013 werd een nieuwe reeks **evaluatiemissies** voor alle vier de blokken van het VLAP uitgevoerd. De missies waren nooit eerder zo grondig – gedurende vier weken werkten twaalf deskundigen uit EU-lidstaten samen met ambtenaren van de Commissie en de EDEO aan de evaluaties. Deze deskundigenmissies hadden tot doel te beoordelen in hoeverre aan de benchmarks van de tweede fase van het VLAP was voldaan en het wetgevings-, beleids- en institutioneel kader was uitgevoerd en of dit in overeenstemming met de Europese en internationale normen was gebeurd. Daarbij werd bijzondere aandacht besteed aan onderwerpen als antidiscriminatie, integratie van minderheden en mensenhandel, waarvan enkele ook werden genoemd in de conclusies van de Raad van 19 november 2012. De Republiek Moldavië heeft beloofd gevolg te geven aan de aanbevelingen in de deskundigenverslagen en heeft met het oog hierop eind mei 2013 het nationaal actieplan bijgewerkt. In het **vierde voortgangsverslag**, dat werd uitgebracht op 21 juni 2013⁷, werd de stand van zaken van de tenuitvoerlegging van het wetgevings- en institutioneel kader weergegeven, alsook de werking van de instellingen en de mate van interinstitutionele coördinatie.

In dit **vijfde voortgangsverslag** wordt beoordeeld in welke mate de aanbevelingen van het vierde voortgangsverslag zijn uitgevoerd en in algemene zin aan de benchmarks van de tweede fase van het VLAP is voldaan. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar de **duurzaamheid** van de hervormingen en de bereikte resultaten, onder meer door te beoordelen of is voorzien in voldoende **personeel, capaciteit en financiële middelen**. Dit verslag bouwt voort op de bevindingen van de zesde **bijeenkomst van hoge ambtenaren** van 15 oktober 2013 in Chisinau en op het bezoek van de directeur-generaal van het DG Binnenlandse Zaken van de Europese Commissie aan de **administratieve grens** aan de rivier de Nistru en de regio **Trans-Dnjestrië**. Het verslag bevat ook een beoordeling van de mate waarin de **aanbevelingen** aan de Republiek Moldavië in het **verslag ter beoordeling van de gevolgen** van augustus 2012 **zijn opgevolgd**.

2. BEOORDELING VAN DE UITVOERING VAN DE VIER BLOKKEN VAN DE TWEEDE FASE VAN HET ACTIEPLAN VOOR VISUMLIBERALISERING

2.1. Blok 1: Documentbeveiliging, met inbegrip van biometrie

2.1.1. VLAP-benchmarks

- **Geleidelijke invoering van ICAO-conforme biometrische paspoorten, ook in de Moldavische consulaten in het buitenland, en geleidelijke afschaffing van paspoorten die niet ICAO-conform zijn**

Sinds 1 januari 2011 geeft de Republiek Moldavië uitsluitend biometrische paspoorten af die volledig in overeenstemming zijn met de ICAO-normen⁸, en het gehele wettelijk kader dat wordt vereist is aangenomen en wordt momenteel ten uitvoer gelegd. Er is gezorgd voor een geconsolideerd kader voor beveiligd identiteitsbeheer. De huidige stickerpaspoortboekjes zijn

⁷ COM(2013) 459 final.

⁸ ICAO 9303 'Machine Readable Travel Documents, Part 1 Machine Readable Passports, Volume 2 Specifications for Electronically Enabled Passports with Biometric Identification Capability' (Beveiligingsnormen voor machineleesbare reisdocumenten, deel 2, Specificaties voor elektronisch leesbare paspoorten met biometrische identificatiecapaciteit).

getest door het Franse bedrijf Ingelis Expertise en zijn in september 2010 als volledig ICAO-conform⁹ beoordeeld. Voorts is de Republiek Moldavië op 11 juni 2013 het 38^e lid van de Public Key Directory van de ICAO (hierna "ICAO PKD" genoemd) geworden, waarna het register van het Centrum voor middelen voor staatsinlichtingen (hierna "het Registru" genoemd) in september 2013 zes certificaten heeft ontvangen. De verzameling en het beheer van biometrische gegevens gebeurt volledig overeenkomstig de Moldavische wet inzake de bescherming van persoonsgegevens¹⁰.

Met het oog op de uitgifte van biometrische paspoorten met geïntegreerde chips hebben Registru en de aandelenvennootschap Gemalto op 27 september 2013 een contract gesloten voor de productie en levering van paspoortboekjes met een contactloos geïntegreerd circuit. Op 30 september 2013 is het contract bij het bureau voor openbare aanbestedingen van het ministerie van Financiën ingediend voor registratie, en het contract zal van kracht worden na de registratie. De uitgifte van de nieuwe boekjes staat gepland voor het eerste kwartaal van 2015.

Paspoorten die geen biometrische gegevens bevatten en die voor 1 januari 2011 zijn afgegeven in de Republiek Moldavië of voor 31 december 2011 buiten de Republiek Moldavië blijven geldig tot de datum waarop ze verlopen. Op 1 september 2013 waren er 2 623 225 paspoorten van staatsburgers van de Republiek Moldavië in omloop, waaronder 680 836 (ofwel 25,19%) biometrische paspoorten. De voltooiing van de geleidelijke totale afschaffing van niet-biometrische paspoorten staat gepland voor 2020.

- **Hoog niveau van integriteit en beveiliging van de aanvraag, personalisering en verdeling van paspoorten, identiteitskaarten en andere onderliggende documenten**

De burgerlijke stand beschikt over een centraal systeem voor alle vormen van onderliggende documenten met een hoog niveau van bescherming (akten van de burgerlijke stand en uittreksels daarvan). Alle vormen van onderliggende documenten van de burgerlijke stand die onderworpen zijn aan strikte boekhouding zijn voorzien van vijf beschermingskenmerken. Met ingang van 7 maart 2013 worden nieuwe identiteitskaarten afgegeven in het nieuwe ID-1-formaat.

Om het productieproces te automatiseren zijn de resterende handmatige procedures afgeschaft op de volgende gebieden: het ontwerpen van de extrusiemachine voor de kaarten met het ID-1-formaat, ervoor zorgen dat de gespecialiseerde apparatuur wordt geproduceerd in een van de gespecialiseerde fabrieken, het ontwerpen en produceren van de snijmachines voor het formaat van de kaart met het ID-1-formaat voor de bestaande extrusiemachine (die geschikt is voor het ID-2-formaat), en het ontwerpen van de draaibank met programmacontrole (numerieke controlesoftware) om het technologische proces van het lasergraveren, het snijden, enzovoorts, te automatiseren.

In het kader van corruptiebestrijdingsmaatregelen worden voortdurend geplande en onverwachte inspecties uitgevoerd. Bij besluit nr. 51 van 18 juni 2013 zijn nieuwe regels voor de organisatie van onverwachte inspecties goedgekeurd. De burgerlijke stand heeft een

⁹ Technisch rapport van de ICAO, Durability of Machine Readable Passports (Duurzaamheid van machineleesbare paspoorten (versie 3.2, 206.8.30); ISO/IEC 10373-1 SE: 206.5.01 — Identification cards – Test Methods – General Characteristics (Identificatiekaarten – Testmethoden – Algemene kenmerken); Technisch rapport van de ICAO, RF Protocol and Application Test Standard for e-Passport (Testnorm voor radiofrequentieprotocol en -applicatie voor e-paspoorten) – deel 2 (versie 1.02, 207.2.20); Technisch rapport van de ICAO, RF Protocol and Application Test Standard for e-Passport (Testnorm voor radiofrequentieprotocol en -applicatie voor e-paspoorten) – deel 3 (versie 1.01, 207.2.20).

¹⁰ Wet nr. 133 van 8 juni 2011.

strategie voor het voorkomen en bestrijden van corruptie onder het personeel ontwikkeld, die is goedgekeurd bij besluit nr. 58 van 16 juli 2013. Alle personeelsleden, met inbegrip van het management van de centrale en regionale kantoren van het bevolkingsregister, hebben door hun handtekening te zetten bevestigd dat ze zich bewust zijn van het besluit "inzake enkele preventiemaatregelen tegen corruptie en protectionisme". Sinds 1 april 2011 is de Gedragscode voor personeel van de burgerlijke stand en documentafgiftediensten van kracht. In 2012 heeft zich één inbreuk op de gedragscode voorgedaan, en het desbetreffende personeelslid is op grond van een intern besluit van het Registru disciplinair gestraft. In 2013 hebben zich vooralsnog geen inbreuken voorgedaan.

- **Snel en systematisch informatie over verloren en gestolen paspoorten invoeren in de databank van Interpol/LASP**

In 2012 zijn 33 349 Moldavische paspoorten als gestolen of verloren aangemeld bij de databank voor verloren en gestolen paspoorten van Interpol en zijn 1 676 paspoorten uit deze databank verwijderd. In de eerste zeven maanden van 2013 zijn 2 000 paspoorten minder als gestolen of verloren aangemeld dan in dezelfde periode in 2012. In 2012 zijn negen strafrechtelijke onderzoeken naar gestolen reisdocumenten geopend, en in de eerste acht maanden van 2013 nog eens zes.

Er zijn maatregelen genomen om het aantal aangiften van verloren paspoorten door staatsburgers van de Republiek Moldavië te verminderen. Besluit nr. 125 van de regering van 18 februari 2013 heeft het voor Moldavische staatsburgers mogelijk gemaakt om bij de afgevende autoriteit een aanvraag in te dienen om een paspoort gedurende een beperkte langere tijd te gebruiken, mits het is geperforeerd, indien het paspoort een door een buitenlandse autoriteit afgegeven visum of verblijfsvergunning bevat of indien ze een rechtshandeling hebben verkregen op basis van het document. Het ministerie van Informatietechnologieën en Communicatie en het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn een gezamenlijke beoordeling van de oorzaken van het verlies en de diefstal van paspoorten gestart en zullen tegen het eind van het jaar algemene aanbevelingen uitbrengen.

- **Regelmatische uitwisseling van paspoortmodellen en samenwerking op het gebied van documentbeveiliging met de EU**

De diplomatieke missies van de EU-lidstaten worden jaarlijks via een specifiek communicatiekanaal op de hoogte gehouden van nieuwe paspoortmodellen. De meest recente update vond plaats op 8 augustus 2013. De meest recente bijwerking van het PRADO¹¹-systeem dateert van maart 2013 en betrof het invoeren van de nieuwe modellen voor de beveiligingseigenschappen van Moldavische biometrische paspoorten.

2.1.2. *Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen*

- *Stel evenredige, doeltreffende en afschrikkende sancties vast en leg ze op aan personen die worden veroordeeld wegens het verkopen of uitlenen van hun paspoorten*

Artikel 36, lid 1, van het Wetboek van Strafrecht van de Republiek Moldavië stelt sancties in voor de productie, het bezit en het gebruik van valse officiële documenten: een boete tot 300 conventionele eenheden (1 conventionele eenheid is 20 MDL¹²) of een taakstraf van 150 tot 200 uur of een gevangenisstraf van maximaal twee jaar. Om het aantal aangiften van verloren paspoorten terug te dringen, staat besluit nr. 125 van de regering van 18 februari 2013 toe dat een afgevende autoriteit een paspoort dat een visum of een verblijfsvergunning bevat teruggeeft aan de houder, mits het is geperforeerd, zodat deze het paspoort nog gedurende een

¹¹ Openbaar register van authentieke identiteits- en reisdocumenten online.

¹² Op 21 oktober 2013 was 1 euro (EUR) = 17,26 Moldavische leu (MDL).

beperkte tijd kan gebruiken. Om het verantwoordelijkheidsgevoel bij de houders van paspoorten te vergroten zal de vergoeding voor de afgifte van deze documenten hoger zijn wanneer ze zijn verloren.

- *Wissel regelmatig met de EU-autoriteiten gegevens uit over verloren en gestolen biometrische paspoorten, met name via de databank van Interpol voor verloren en gestolen reisdocumenten*

Zie de VLAP-benchmarks hierboven.

- *Versterk het wettelijke en institutionele kader betreffende de burgerlijke stand om misbruik van naams- of identiteitsveranderingen voor het verkrijgen van een nieuw paspoort te voorkomen. Er moeten duidelijke regels worden opgesteld en toegepast voor naamsveranderingen en het wettelijke en het institutionele kader moeten worden versterkt en moeten zowel doeltreffende controle- als traceerbaarheidsmaatregelen omvatten*

Volgens besluit nr. 333 van de regering van 18 maart 2002 inzake de goedkeuring van het concept van het geautomatiseerde informatiesysteem "Nationaal Bevolkingsregister" en de verordening betreffende het nationaal bevolkingsregister wordt aan elke persoon die op het grondgebied van de Republiek Moldavië moet kunnen worden geïdentificeerd een persoonlijk identificatienummer toegekend. Om de beveiliging van het identificatieproces te verbeteren zijn aanvullende persoonsgegevens toegevoegd. De inhoud en structuur van de persoonsgegevens kunnen worden gewijzigd, maar het persoonlijk identificatienummer blijft hetzelfde. Dit voorkomt misbruik van naams- of identiteitsveranderingen om een nieuw paspoort te verkrijgen.

Algemene beoordeling blok 1

De Republiek Moldavië neemt voldoende maatregelen ten aanzien van verloren paspoorten en daarmee verband houdende sancties. De verspreiding van een paspoortboekje met geïntegreerde chip zal van start gaan in 2015 en de huidige stickerpaspoorten bieden de nodige beveiligingswaarborgen.

De Republiek Moldavië heeft op bevredigende wijze uitvoering gegeven aan de acties waar in de aanbevelingen van het vierde voortgangsverslag om werd gevraagd en is doorgegaan met de effectieve tenuitvoerlegging van de toepasselijke wetgeving. De Commissie is van oordeel dat de **Republiek Moldavië heeft voldaan aan de benchmarks van de tweede fase van blok 1.**

2.2. Blok 2: Onregelmatige immigratie, met inbegrip van overname

2.2.1. Blok 2 / thema 1 – Grensbeheer

2.2.1.1. VLAP-benchmarks

- **Doeltreffende uitvoering van wetgeving inzake grenstoezicht door toereikende grenscontroles en grensbewaking, procedures en operationele doeltreffendheid, situatieschets op nationaal en lokaal niveau, met inbegrip van uitvoering van risicoanalyses, beheer van inlichtingen en gegevensstromen, alsook rechtstreekse toegang tot en raadpleging van desbetreffende nationale en internationale databanken**

De dienst grenspolitie (hierna "DGP" genoemd) werkt aan de versterking van het bewakingssysteem voor de landsgrenzen door gebruik te maken van moderne speciale apparatuur, waaronder vaste grensbewakingssystemen. In het kader daarvan zijn, als onderdeel van het met EU-middelen gefinancierde project "Vaste en mobiele

communicatienetwerk voor Moldavische grenswachtdiensten (grenspolitie na de hervorming)", 125 vaste en 53 verplaatsbare videobewakingscamera's geïnstalleerd langs 575 km van de landsgrens om de grensbewaking in en vanuit de onmiddellijke omgeving van in de publieke ruimte geplaatste torens, afgesloten terreinen en gebouwen van subdivisies van de DGP en grensovergangsstroken te intensiveren. Het nationaal coördinatiecentrum, dat sinds 12 oktober 2012 operationeel is, is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van de verordening tot instelling van een nationaal grensbewakingssysteem. Er zijn vijf regionale coördinatiecentra en 41 lokale coördinatiepunten opgezet die vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week operationeel zijn. Als gevolg hiervan zijn 16 posten op centraal niveau, 66 posten op regionaal niveau en 205 posten op lokaal niveau gecreëerd. Om deze activiteiten te modelleren naar beste praktijken binnen de EU zijn in 2013 verschillende studiebezoeken aan EU-lidstaten gebracht¹³.

De EU-missie voor bijstandverlening inzake grensbeheer (hierna "EUBAM" genoemd) heeft de DGP bijgestaan bij het opstellen van diverse risicoprofielen en de tenuitvoerlegging van een onlinerapportagesysteem voor het dagelijkse situatiebeeld van de grens, dat relevante gegevens bevat over de criminaliteit aan de grens in het hele land. Deze analyseproducten worden gebruikt door regionale en lokale beheerders om de toewijzing van middelen langs de grens te optimaliseren en om gericht passagiers en voertuigen te selecteren voor tweedelijnscontroles. Als geïntegreerd onderdeel van het geautomatiseerde registratiesysteem voor grensoverschrijdingen heeft de DGP de risicocriteriamodule "PASSENGER" ontwikkeld, die risico-indicatoren omvat en waarmee automatisch waarschuwingen worden gegenereerd die functionarissen van de grenspolitie voor deze selectie kunnen gebruiken. Deze module is ook beschikbaar voor de nieuw opgerichte mobiele eenheden van de grenspolitie (zie hieronder).

In de eerste zes maanden van 2013 is aan 2 786 personen de toestemming geweigerd om de landsgrens van de Republiek Moldavië te passeren, van wie er 2 212 het land wilden verlaten. De belangrijkste weigeringsgronden waren de volgende: ongeldig document, verlopen reisdocument, geen visum voor het land van bestemming, en niet-conformiteit met de status van de grensdoorlaatpost. De DGP van het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft 173 strafrechtelijke zaken onderzocht. Daarvan werden er 45 voor de rechter gebracht en 33 zijn nog in behandeling bij de openbare aanklager. Het gaat om acht gevallen van smokkel, acht gevallen van onregelmatige migratie, 73 gevallen van illegale overschrijding van de landsgrens, twee gevallen van mensenhandel, drie gevallen van illegaal bezit van munitie en 79 gevallen van documentvervalsing.

Bij het uitvoeren van controles maakt de grenspolitie gebruik van databanken met risicoprofielen om na te gaan wat het risico is dat personen grenscontroles proberen te ontwijken. Het risicoanalysesysteem van de DGP maakt gebruik van risicoprofielen met betrekking tot mensenhandel die zijn opgenomen in het geïntegreerde informatiesysteem van de grenspolitie. Alle subdivisies van de DGP hebben onlinetoegang tot deze profielen, en de profielen worden voortdurend bijgewerkt. In overeenstemming met de risico-indicatoren heeft de DGP in 2013 11 gevallen van mensenhandel (waarbij 24 personen waren betrokken) aangepakt; één geval betrof een poging om kinderen het land uit te brengen. De DGP heeft twee gevallen onderzocht; de overige gevallen werden overgedragen aan de bevoegde rechtshandhavinginstanties.

- **Invoeren van passende infrastructuur, technische uitrusting, IT-systemen, financiële en personele hulpmiddelen in overeenstemming met de GGB-strategie en het**

¹³ Frontex-situatiecentrum en Algemeen Inspectoraat van de Roemeense grenspolitie.

actieplan die moeten worden aangenomen, en doeltreffende uitvoering van opleidingsprogramma's en corruptiebestrijdingsmaatregelen

In 2013 was van de 91 maatregelen in het actieplan voor de strategie voor geïntegreerd grensbeheer (GGB) 80 % ten uitvoer gelegd, terwijl de tenuitvoerlegging van de overige 20 % nog liep. De reorganisatie van de grenspolitie is voltooid. Het totale aantal subdivisies van de DGP is verminderd met 50 % op regionaal niveau en 42 % op lokaal niveau. Het maximumaantal personeelsleden van de DGP is vastgesteld op 3500. Momenteel bedraagt het aantal werknemers van de dienst 86 % van het maximum. In 2013 heeft de DGP de structurele hervorming van de eenheden op lokaal niveau voltooid en daarmee de desbetreffende aanbevelingen van EUBAM uitgevoerd. De DGP heeft in 2013 diverse capaciteitsopbouwactiviteiten verricht. Er is een substantiële hoeveelheid moderne apparatuur¹⁴ aangeschaft.

In het kader van de corruptiepreventie en -bestrijding is een reeks activiteiten en trainingscursussen georganiseerd. In de eerste zes maanden van 2013 hebben personeelsleden van gespecialiseerde subdivisies van de DGP 25 onaangekondigde inspecties van subdivisies van de grenspolitie en 196 dienstonderzoeken verricht, die resulteerden in 227 sancties, waarvan er 15 uiteindelijk werden verworpen. Op de luchthaven van Chisinau is videobewaking geïnstalleerd, die de onlinemonitoring van niet alleen de registratie, verificatie en controle van passagiers mogelijk maakt, maar ook van het gedrag van inspecteurs bij de grensdoorlaatpost met het oog op het voorkomen van actieve corruptie. Voorts zijn met hulp van het nationale anticorruptiecentrum 220 werknemers van de DGP en de douanediens opgeleid. In oktober 2013 zijn 31 functionarissen van de Moldavische douanediens en de grenspolitie aangehouden op beschuldiging van passieve corruptie.

- **Betere interinstitutionele samenwerking (met inbegrip van gegevensuitwisseling tussen de grensbewakingsdienst en de rechtshandavingsinstanties) en betere internationale samenwerking, waaronder samenwerking met de buurlanden en zeer doeltreffende uitvoering van de werkovereenkomst met Frontex**

De samenwerking met Frontex is in hoog tempo voortgezet. Functionarissen van de DGP hebben samen met leden van de grensdiensten van Polen, Roemenië en Spanje deelgenomen aan de gezamenlijke operatie 'Focal Points Land and Air 2013'. De Republiek Moldavië bood onderdak aan het Frontex-project "Coordination Points 2013" bij twee grensdoorlaatposten: Criva en Tudora. In de periode maart-mei 2013 hebben de nationale douaneautoriteit en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) een regionale operatie genaamd ROMOLUK uitgevoerd om de smokkel van illegale tabaksproducten en alcohol te bestrijden. In 2013 werd intensief met EUBAM samengewerkt, in overeenstemming met het actieplan van de negende fase. In het kader van de gezamenlijke operaties van Frontex waaraan de Republiek Moldavië heeft deelgenomen, is de informatie-uitwisseling vergemakkelijkt door Moldavische ambtenaren toegang te bieden tot FOSS (Frontex One-Stop-Shop), het webplatform van het agentschap voor de uitwisseling van informatie met lidstaten en derde partijen, en tot de rapportageapplicatie voor gezamenlijke operaties (JORA), de tool van het agentschap voor de rapportage, het beheer en de analyse van gegevens met betrekking tot tijdens gezamenlijke operaties ontdekte incidenten.

De informatie-uitwisseling tussen de DGP en het Bureau voor migratie- en asielzaken (hierna "BMA" genoemd) is verbeterd, maar meer investeringen hierin zijn noodzakelijk. Er moet een

¹⁴ Deze apparatuur omvat: auto's van het merk Dacia Duster – 80; terreinwagens – 105; warmtekijkers – 32; dagkijkers – 420; nachtkijkers – 304; draagbare gamma- en neutronenstralingdetectoren – 354; inspectiespiegels – 66; endoscopen – 62; 'Regula 1019'-documentverificatieapparaten – 32; en 'Regula 7337'-documentaflaesapparaten – 47.

module voor elektronische informatie-uitwisseling worden geïnstalleerd om de databanken van de DGP en het BMA aan elkaar te koppelen.

Verbetering van het monitoringsysteem voor migratiestromen over de Moldavisch-Oekraïense grens in het Trans-Dnjestrisc segment is al lange tijd een doelstelling van de Moldavische autoriteiten. De Moldavische autoriteiten hebben een speciaal mechanisme¹⁵ voor het monitoren van migratiestromen ontwikkeld. Het mechanisme is gebaseerd op de wettelijke verplichting voor buitenlandse bezoekers die via het Trans-Dnjestrisc segment arriveren om binnen 72 uur nadat ze de grens zijn gepasseerd hun verblijf in de Republiek Moldavië te laten registreren en het voorziet in de nodige administratieve capaciteit en procedures om het registratieproces te vergemakkelijken. De registratie is kosteloos. Zes territoriale kantoren van het BMA, die zijn opgezet naast de administratieve grens, zijn eind oktober 2013 begonnen met hun werkzaamheden. De territoriale kantoren gebruiken de bestaande infrastructuur van de in 2004 opgezette interne douanecontroleposten. De ontwikkeling van een verordening met ondubbelzinnige bepalingen inzake de registratie van buitenlandse reizigers moet worden overwogen. Er dient zo spoedig mogelijk een communicatiestrategie te worden ontworpen om deze nieuwe voorschriften toe te lichten. In het bijzonder mag geen enkele bepaling de reizigersstroom extra belasten of administratieve sancties inhouden voor omstandigheden die niet aan de reizigers zijn toe te schrijven. Dit houdt verband met het gebrek aan grenscontroles door de Moldavische autoriteiten langs het centrale segment van de Moldavisch-Oekraïense landsgrens.

2.2.1.2. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Blijf de grenscontroles aanscherpen, bijvoorbeeld met risicoanalyses en bewakingsmaatregelen, voorkom en bestrijd corruptie aan de grens, en breid de samenwerking met EUBAM bij alle aspecten van grensbeheer verder uit*

Zie de VLAP-benchmarks van blok 2 / thema 1. In 2013 zijn door EUBAM meer dan twintig gezamenlijke operationele oefeningen georganiseerd en uitgevoerd met deelname van de grensinstanties van de Republiek Moldavië en Oekraïne. De gezamenlijke maatregelen waren gebaseerd op geïdentificeerde risico's, zoals smokkel van tabak en andere accijnsgoederen (ethanol, enz.), criminaliteit met voertuigen, onregelmatige migratie/mensensmokkel en mensenhandel en smokkel van consumptieartikelen en vlees. In overeenstemming met de vastgestelde doelen bestreken de gezamenlijke oefeningen de gehele gemeenschappelijke grens, met inbegrip van grensdoorlaatposten en groene/blauwe grenzen, evenals locaties in het binnenland. De eindevaluatie van deze oefeningen wees uit dat verdere scholing op de werkplek nodig is en dat de samenwerking tussen instanties, vaardigheden op het gebied van risicoanalyse, het gebruik en de apparatuur van mobiele eenheden verder moeten worden verbeterd.

- *Werk intensiever samen met de buurlanden. Verbeter de bilaterale en internationale samenwerking en uitwisseling op het gebied van statistische en analytische gegevens en tactische/operationele gegevens/inlichtingen, door middel van maatregelen zoals het opzetten van/deelnemen aan gemeenschappelijke grensoverschrijdende operaties, gemeenschappelijke onderzoeksteams en gemeenschappelijke inlichtingeneenheden, het uitbreiden van de mogelijkheden voor de uitwisseling van verbindingssambtenaren bij*

¹⁵ De desbetreffende maatregelen zullen voorkomen dat er extra belemmeringen worden gecreëerd voor het vrije verkeer van inwoners van de regio Trans-Dnjestrïë en zullen de bestaande regelingen in de beveiligde zone respecteren. Het mechanisme is alleen van toepassing op buitenlandse staatsburgers die niet in de regio Trans-Dnjestrïë wonen en de Moldavisch-Oekraïense grens passeren via het Trans-Dnjestrisc segment.

dergelijke operaties, en het aanbieden van opleidingen voor het verrichten van gemeenschappelijke grens- en douanecontroles

In 2013 waren de activiteiten van de DGP voornamelijk gericht op de uitvoering van samenwerkingsovereenkomsten tussen de DGP en de grensinstanties van Polen, Letland, Litouwen, Estland en Georgië. In dit verband zijn 96 functionarissen van de DGP opgeleid in Polen in het kader van het project op het gebied van risicobeheer en criminaliteitsanalyse getiteld "Informatiebeheer in het systeem voor de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit". Vertegenwoordigers van de DGP hebben een studiebezoek gebracht aan Estland in verband met het systeem voor de beveiliging en verificatie van documenten in overeenstemming met Europese normen. Onder auspiciën van EUBAM zijn twee gezamenlijke operaties uitgevoerd, "OVIDIUS" en "PONTUS EUXINUS", met als doel om de capaciteit van subdivisies van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de douane- en beveiligingsdiensten te versterken door samen met Oekraïne, de EU, lidstaten en internationale deskundigen maatregelen toe te passen ter voorkoming en bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit.

De DGP en het Bureau voor migratie- en asielzaken nemen actief deel aan de regelmatige en ad-hocvergaderingen van de door EUBAM geleide werkgroep I inzake onregelmatige migratie en mensenhandel. In dit kader worden onderzoekers van alle rechtshandavingsinstanties van Moldavië en Oekraïne en van EU-lidstaten, Europol, Frontex en SELEC bijeengebracht in een gezamenlijke inspanning om informatie uit te wisselen en capaciteit op te bouwen voor de ondersteuning van gezamenlijke onderzoeken naar onregelmatige migratie en mensenhandel. Vertegenwoordigers van Moldavische rechtshandavingsinstanties (douane, ministerie van Binnenlandse Zaken, DGP) nemen ook actief deel aan diverse andere EUBAM-projecten, zoals werkgroep II inzake smokkel van goederen en sigaretten, de werkgroep inzake intellectuele-eigendomsrechten, de taskforce Wapens, de taskforce Drugs en de taskforce Voertuigcriminaliteit. Dankzij al deze fora ontstaat er een actueel overzicht van de situatie, worden middelen gebundeld en wordt er een gemeenschappelijk antwoord geformuleerd op de bedreigingen die voortvloeien uit illegale grensoverschrijdingen.

- *Verbeter de opleiding en de capaciteit inzake internationale samenwerking op het gebied van douane en rechtshandhaving en de informatie-uitwisseling*

Zie de VLAP-benchmarks van blok 2 / thema 1.

- *Coördineer de controleactiviteiten aan de gemeenschappelijke grens. Deel inlichtingen en doe meer aan gemeenschappelijke situatiebeoordeling op operationeel niveau*

Op 4 juli 2013 begonnen de onderhandelingen over een overeenkomst tussen de regering van de Republiek Moldavië en het kabinet van ministers van Oekraïne over contactpunten aan de Moldavisch-Oekraïense grens. De overeenkomst zal de basis vormen voor een nieuw concept van informatie-uitwisseling, met nieuwe vormen van interactie, door het opzetten en beheren van contactpunten aan de Moldavisch-Oekraïense grens in overeenstemming met beste praktijken in de EU.

Een protocol tussen de DGP van het ministerie van Binnenlandse Zaken van de Republiek Moldavië en de grensbewakingsdienst van Oekraïne inzake de uitwisseling van analytische en statistische informatie wordt momenteel geactualiseerd. In 2013 is het protocol verbeterd door de dagelijkse uitwisseling van informatie over de situatie aan een gemeenschappelijk segment van de grens erin op te nemen. Voorts stellen de grensinstanties van de Republiek Moldavië en Oekraïne maandelijks gezamenlijke risicobeoordelingsverslagen op. Daarnaast heeft EUBAM de grensinstanties van beide landen ondersteuning verleend bij het verbeteren van de

uitwisseling van operationele informatie en de toepassing van het systeem voor dagelijkse monitoring van de migratiestroom via het Trans-Dnjestrische segment van de Moldavisch-Oekraïense grens. Er is een uitwisseling opgezet van niet-nominale gegevens over onderdanen van derde landen die via het centrale segment de gemeenschappelijke grens zijn gepasseerd.

- *Werk nauwer samen met de buurlanden, met name Oekraïne*

In mei-juni 2013 hebben verschillende vergaderingen plaatsgevonden van gezamenlijke werkgroepen van deskundigen van de DGP, het Centrum voor de bestrijding van mensenhandel en het BMA van de Republiek Moldavië, de grensbewakingsdienst van Oekraïne, de Internationale Organisatie voor Migratie en EUBAM. In dit kader is een speciaal verslag geproduceerd over migratie en mensenhandel aan de Moldavisch-Oekraïense grens.

De afbakening van de Moldavisch-Oekraïense grens zal naar verwachting eind 2014 worden voltooid. Op dit moment is 1 202,5 van de 1 222,0 km afgebakend. Voor 19,2 km in het centrale segment en 0,3 km in de zuidelijke sectoren van de gemeenschappelijke grens moet dit nog gebeuren. De documentatie inzake de definitieve afbakening van de grens met betrekking tot alle sectoren wordt momenteel opgesteld. Gelet op de bereikte vooruitgang is reeds een begin gemaakt met de ontwikkeling van het verdrag tussen de Republiek Moldavië en Oekraïne betreffende de gemeenschappelijke grensregeling. In 2013 hebben vier onderhandelingsrondes over het ontwerpverdrag betreffende de gemeenschappelijke grensregeling tussen de Republiek Moldavië en Oekraïne plaatsgevonden. Op 21 mei 2013 hebben onderhandelingen plaatsgevonden over een trilateraal document op regeringsniveau waarin de raakpunten (*triplex confinium*) van de Moldavische, Roemeense en Oekraïense landsgrenzen moeten worden vastgelegd en gemarkeerd.

- *Zet de samenwerking met EUBAM voort en volg de aanbevelingen van EUBAM over een beter en intensiever gebruik van mobiele eenheden op*

EUBAM merkt op¹⁶ dat het aantal Moldavische burgers (83) dat in 2012 bij het verlaten van de Republiek Moldavië is aangehouden op verdenking van de intentie om illegaal verder naar EU-landen te reizen met 29% is gedaald ten opzichte van 2011 (117). In het verslag wordt ook gewezen op de aanhoudende verbeteringen van de grens- en migratiebeheersystemen in het kader van de visumliberalisatie, op een over het algemeen neerwaartse trend in de onregelmatige migratie in de Republiek Moldavië en op de versterkte controle van onregelmatige migratie aan de Moldavische grens.

De controles langs internationale handelsroutes op het hele grondgebied door mobiele eenheden zijn een belangrijke factor bij het voorkomen van onregelmatige migratie en grensoverschrijdende criminaliteit. De DGP heeft een directoraat Mobiele Eenheden opgezet, dat op centraal en regionaal niveau goed is uitgerust. Bij regeringsbesluit nr. 752 van 20 september 2013 is een verordening betreffende mobiele eenheden goedgekeurd waarin de rol, de taken en de rechten van mobiele eenheden in het kader van tactische en operationele acties van de DGP en openbareorde- en beveiligingsmissies van het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn vastgelegd. De verordening voorziet in de mogelijkheid om gezamenlijke mobiele eenheden op te zetten op basis van samenwerkingsovereenkomsten. De verkeerswet van de Republiek Moldavië is gewijzigd om het voor mobiele eenheden van de DGP mogelijk te maken hun activiteiten op openbare wegen te verrichten.

In februari-maart 2013 hebben gezamenlijke mobiele eenheden van de DGP en de douanedienst gezamenlijke operaties uitgevoerd, waarbij 477 vervoermiddelen werden gecontroleerd. Daarvan waren er 396 geregistreerd met nationale nummers en 81 met

¹⁶ Speciaal verslag van EUBAM over "Onregelmatige migratie en mensenhandel aan de Moldavisch-Oekraïense grens 2012", 16 juli 2013.

buitenlandse nummers. Tijdens deze operaties werden de volgende gevallen ontdekt en gedocumenteerd: een geval van illegaal vervoer van producten waarop accijns worden geheven (ethylalcohol), drie gevallen van vervoer van consumptiegoederen zonder certificaat van oorsprong, twee gevallen van valse volmachten met betrekking tot het vervoermiddel en twee gevallen van gewijzigde voertuignummers.

2.2.2. *Blok 2 / thema 2 – Migratiebeheer*

2.2.2.1. VLAP-benchmarks

- **Blijvende doeltreffende uitvoering van de overnameovereenkomst tussen de EU en de Republiek Moldavië en maatregelen voor de re-integratie van Moldavische burgers (die vrijwillig terugkeren of worden overgenomen)**

Op grond van de overnameovereenkomsten met EU- en niet-EU-landen heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken in de periode 1 januari - 31 juli 2013 83 overnameaanvragen onderzocht, die afkomstig waren van de volgende landen: Frankrijk 35, Oostenrijk 8, Duitsland 7, Spanje 10, Zwitserland 6, Roemenië 7, België 9, Zweden 1. In dezelfde periode werden 42 Moldavische burgers overgenomen door de Republiek Moldavië en werden 2 EU-burgers (1 uit Roemenië, 1 uit Hongarije) vanuit het grondgebied van de Republiek Moldavië teruggestuurd naar hun respectieve EU-lidstaten. Van alle van EU-lidstaten ontvangen overnameaanvragen bleken er acht betrekking te hebben op personen die geen staatsburgers van de Republiek Moldavië waren of geen enkele connectie met de Republiek Moldavië hadden.

Op het gebied van terugkeer en overname werden twee met EU-middelen gefinancierde projecten met succes opgestart. Het project "Versterking van het migratiebeheer en samenwerking op het gebied van overname in Oost-Europa¹⁷ (MIGRECO)" is op 21 maart 2013 van start gegaan en zal twee jaar duren. Het project wordt uitgevoerd door de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Het project "Ondersteuning van de Republiek Moldavië bij de tenuitvoerlegging van het actieplan van de EU en de Republiek Moldavië voor visumliberalisering – Bestrijding van illegale migratie in de Republiek Moldavië¹⁸ (FIRMM)" beleefde zijn start op 20 maart 2013. Het project wordt in de komende twee jaar uitgevoerd door het Internationaal Centrum voor de ontwikkeling van het migratiebeleid (ICMPD). Beide projecten dragen bij tot een versterking van de capaciteit van het BMA door middel van de ontwikkeling van de benodigde onderhandelings- en uitvoeringsvaardigheden ten aanzien van overnameovereenkomsten met andere derde landen en uitvoeringsprotocollen met EU-lidstaten¹⁹.

- **Doeltreffende uitvoering van het rechtskader voor migratiebeheer, met inbegrip van het instellen van administratieve structuren met passende personele hulpmiddelen die beschikken over duidelijke en relevante bevoegdheden voor alle aspecten van het migratiebeheer, alsook doeltreffende samenwerking tussen de betreffende instanties**

In het kader van het hervormingsproces van het ministerie van Binnenlandse Zaken en om het algemene migratiebeheer in de Republiek Moldavië te versterken is het institutionele kader van het BMA grondig herzien (op grond van besluit nr. 70 van 28 februari 2013 van het

¹⁷ Begroting voor de Republiek Moldavië: EUR 673 000.

¹⁸ Begroting voor de Republiek Moldavië: EUR 1 200 000.

¹⁹ Er zijn twaalf uitvoeringsprotocollen tussen de Republiek Moldavië en EU-lidstaten van kracht, te weten met Estland, Hongarije, Roemenië, Slowakije, Duitsland, Oostenrijk, Litouwen, Letland, Malta, Denemarken, Bulgarije en de Tsjechische Republiek. Daarnaast is een uitvoeringsprotocol gesloten met de Benelux-landen (België, Luxemburg en Nederland) en is een bilaterale overnameovereenkomst gesloten met Denemarken. Over ontwerpuitvoeringsprotocollen met Griekenland, Finland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden wordt onderhandeld.

ministerie van Binnenlandse Zaken). Het BMA is opgewaardeerd tot afdeling en het aantal personeelsleden is bijna verdubbeld van 104 tot 198.

De overeenkomst tussen de Republiek Moldavië en de EU tot wijziging van de overeenkomst tussen de Republiek Moldavië en de EU inzake het vergemakkelijken van de afgifte van visa, van juni 2012, is op 1 juli 2013 in werking getreden. De voortgang van de tenuitvoerlegging van de overeenkomst is tijdens de meest recente vergadering van het gezamenlijke comité van de Republiek Moldavië en de EU inzake de uitvoering van de overeenkomst, die op 12 juni 2013 is gehouden in Brussel, als positief beoordeeld. In 2012 was het aantal door de EU aan Moldavische staatsburgers afgegeven visa toegenomen tot 157 974. Het gemiddelde weigeringspercentage daalde in 2012 tot 3,05 %, waar dat in 2010 nog 7,02 % was. De EU-lidstaten gaven in 2012 101 135 visa aan Moldavische staatsburgers af, waarvan 45,01 % meervoudige visa, met inbegrip van 26,71 % Schengen-visa. In 2008 bestond slechts 11,6 % van het totale aantal afgegeven visa uit meervoudige visa.

In 2012 werden de meeste meervoudige visa afgegeven door Roemenië (61,94 %, ofwel 32 533 meervoudige visa op een totaal van 52 520), Litouwen (45,15 %, ofwel 647 meervoudige visa op een totaal van 1 433), en Italië (36,07 % of 3 795 op een totaal van 10 521). De hoogste weigeringspercentages werden in 2012 geregistreerd door Frankrijk (9,8 %, ofwel 434 geweigerde visumverzoeken op een totaal van 4 391 verzoeken), de Tsjechische Republiek (9,52 %, ofwel 439 geweigerde visumverzoeken op een totaal van 4 610), en Italië (8,03 %²⁰, ofwel 918 geweigerde visumverzoeken op een totaal van 11 439). De laagste weigeringspercentages werden geregistreerd door Bulgarije (0,04 %, ofwel 25 geweigerde visumverzoeken op een totaal van 56 864); Roemenië (2,78 %, ofwel 1 502 geweigerde visumverzoeken op een totaal van 54 022), en Duitsland (2,43 %²¹, ofwel 162 geweigerde visumverzoeken op een totaal van 6 679).

- **Vastgesteld en regelmatig bijgewerkt migratieprofiel en doeltreffende analyse van gegevens over migratie-aantallen en -stromen**

Het verslag van het Uitgebreid Migratieprofiel (UMP) van de Republiek Moldavië werd officieel in april 2013 gepubliceerd. De regering van de Republiek Moldavië zal het verslag periodiek op onafhankelijke wijze blijven bijwerken, met name onder de coördinatie van het bureau voor migratie en asiel (BMA) van het ministerie van Binnenlandse Zaken. In dit licht zal tegen eind 2013 een bijgewerkte reeks statistieken overeenkomstig de indicatorlijst worden gepubliceerd.

Als onderdeel van het door de EU gefinancierde project voor het versterken van het verband tussen migratie en ontwikkeling (NEXUS Moldova) werd een onafhankelijk, grootschalig onderzoek naar migranten en huishoudens²² uitgevoerd²³ door het Centre for Sociological, Political and Psychological Analysis and Investigations (CIVIS) en het International Agency for Source Country Information. Het onderzoek wees uit dat 370 000 Moldaviërs als langdurige arbeidsmigranten in het buitenland verblijven, die 11 % van de totale bevolking vertegenwoordigen, en dat er in andere landen nog eens 109 000 Moldaviërs seizoensmigranten zijn, die 6,6 % van de totale bevolking vertegenwoordigen. Van de seizoensmigranten migreert 81 % naar de Russische Federatie en 7 % naar Italië. Het onderzoek wees uit dat 91,2 % van de totale bevolking die nog niet gemigreerd is ook niet van

²⁰ Dit daalde in 2013 tot 5 %.

²¹ Dit daalde in 2013 tot 1,4 %.

²² Als onderdeel van het project voor het versterken van het verband tussen migratie en ontwikkeling: het testen van een geïntegreerde verlener van diensten aan Moldavische migranten en hun gemeenschappen (NEXUS Moldova).

²³ NEXUS Moldova, onderzoek naar huishoudens van mei tot augustus 2013.

plan is te migreren (waarbij inbegrepen arbeidsmigratie, studie, seizoensmigratie en interne migratie). Ongeveer 56 000 mensen, die 3,4 % van de totale bevolking vertegenwoordigen, zijn van plan langdurig naar het buitenland te migreren als arbeidsmigrant, terwijl 51 000 mensen, die 3,3 % van de totale bevolking vertegenwoordigen, van plan zijn werk als seizoensarbeider in het buitenland te zoeken.

- **Consistente uitvoering van een doeltreffende methode voor interne opsporing van onregelmatige migratie, risicoanalyse (met inbegrip van rapportage van de betreffende instanties en analyse op elk administratief niveau (lokaal, centraal, enz.)), en onderzoek van gevallen van georganiseerde, gefaciliteerde onregelmatige migratie, met inbegrip van doeltreffende samenwerking tussen betreffende agentschappen**

In het eerste halfjaar van 2013 zijn 312 gevallen van schending van de verblijfsregels geregistreerd (ten gevolge van de toepassing van interne opsporingsmethoden door het ministerie van Binnenlandse Zaken): 270 gevallen van schending van de verblijfsregels door vreemdelingen en staatlozen en 42 gevallen van tewerkstelling van vreemdelingen zonder toestemming. Het BMA heeft 73 besluiten uitgevaardigd voor terugkeer van vreemdelingen, terwijl de rechter 26 uitspraken heeft gedaan voor uitzetting van vreemdelingen.

Om het migratiebeheer op alle vlakken te verbeteren en om de mogelijkheden te versterken om illegaal verblijf van vreemdelingen in de Republiek Moldavië te voorkomen en aan te pakken werd de structuur van het directoraat ter bestrijding van illegaal verblijf van vreemdelingen van het BMA herzien en het aantal medewerkers verhoogd van 11 naar 47. Binnen het directoraat werden drie regionale eenheden ter bestrijding van illegaal verblijf van vreemdelingen opgezet (in het noorden in Balti; in het midden in Chişinău; en in het zuiden in Comrat), met in totaal 34 medewerkers. Tegen september 2013 waren er medewerkers geselecteerd voor 85 % van de pas geschapen posten.

Het door de EU gefinancierde project "Ondersteuning van de Republiek Moldavië om het actieplan voor visumliberalisering van de EU en de Republiek Moldavië – bestrijding van illegale migratie in Moldavië (FIRMM) ten uitvoer te leggen" ontwikkelt de mogelijkheden van de centrale en lokale autoriteiten om interne onregelmatige migranten op te sporen en helpt om de benodigde apparatuur aan te schaffen. Als onderdeel van dat FIRMM-project heeft het BMA een nieuwe afdeling opgezet voor informatieontwikkeling, gegevensbeheer en risicoanalyse, die ondersteund zal worden bij het consolideren van zijn activiteiten en analytische mogelijkheden. Binnen dezelfde context werd een interne werkgroep opgezet om een methode op te stellen voor analyse en risicobeoordeling van immigratie en asiel, die ondersteuning zal krijgen van deskundigen uit EU-lidstaten.

Gedurende de eerste zeven maanden van 2013 werden 34 strafzaken van onregelmatige migratie geregistreerd, vergeleken met 82 gedurende dezelfde periode van 2012 (een daling van 58,5 %). In 2013 werden drie gevallen door het BMA doorverwezen naar de algemene openbare aanklager, en werden strafrechtelijke onderzoeken gestart.

- **Inrichting van passende infrastructuur (met inbegrip van gevangeniscentra) en versterking van bevoegde instanties zodat onregelmatig verblijvende en/of doorreizende onderdanen van derde landen doeltreffend uit de Republiek Moldavië worden uitgewezen**

Om de mogelijkheden en de doeltreffendheid van zowel de terugkeerprocedures als de dienstverlening aan vreemdelingen te versterken werd de structuur van het centrum voor tijdelijke vasthouding van vreemdelingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken herzien (ministerieel besluit nr. 70 van 28 februari 2013). In de nieuwe structuur werd het aantal

medewerkers verhoogd van 29 naar 40. Het aantal medewerkers van de beveiligings- en toegangsdienst steeg van 17 naar 25, en dat van de identificatie- en begeleidingsdienst van 5 naar 6. De logistieke dienst kreeg er twee posten bij.

Om ervoor te zorgen dat migranten die worden vastgehouden rechtsbijstand krijgen werd op 6 augustus 2013 een memorandum van overeenstemming ondertekend tussen het BMA, de nationale raad voor rechtsbijstand en het juridisch centrum van advocaten (een niet-gouvernementele organisatie). Onder het memorandum van overeenstemming zullen de nationale raad voor rechtsbijstand en het juridisch centrum van advocaten de eerste advisering en benodigde rechtshulp bieden aan alle personen die in het centrum voor tijdelijke vasthouding van vreemdelingen worden geplaatst. In het eerste halfjaar van 2013 werden 34 vreemdelingen in het centrum vastgehouden. De gemiddelde duur dat men wordt vastgehouden is meer dan twee maanden. De relatief lange gemiddelde wachttijd die voor uitzetting geldt, wordt veroorzaakt door het feit dat er weinig antwoorden uit sommige derde landen komen.

2.2.2.2. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Organiseer continue, gerichte voorlichtingscampagnes om duidelijk te maken welke rechten en verplichtingen visumvrij reizen met zich brengt, welke regels er gelden voor de toegang tot de EU-arbeidsmarkt (bijvoorbeeld via het EU-immigratieportaal) en hoe de aansprakelijkheid voor het misbruik van de rechten in het kader van de visumvrije regeling is geregeld*

In juli 2013 werd een stuurgroep voor informatie en communicatie over de Europese integratie opgericht. Voorzitter is de onderminister van Buitenlandse Zaken, terwijl de overige leden zijn: de hoge EU-adviseur voor communicatiekwesies van de eerste minister, woordvoerder van de eerste minister, adviseurs van de eerste minister, vertegenwoordigers van het algemeen directoraat voor Europese integratie en de media-eenheid van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De stuurgroep vergadert elke week of eenmaal per twee weken. Er is een praktisch actieplan opgesteld voor prioriteiten op de korte, middellange en lange termijn, waarvan men in juli 2013 met de uitvoering is begonnen. Visumliberalisering is een van de belangrijkste onderwerpen die in discussies met het publiek aan de orde komen. Alleen al tussen augustus en oktober 2013 zijn er ruim twintig openbare activiteiten over visumvrij reizen georganiseerd. In september heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken en Europese Integratie van de Republiek Moldavië afzonderlijke en gezamenlijke informele gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de media (redacteuren van alle tv-zenders, het merendeel van de radiozenders, onlinemediën en de pers) om de prioriteiten toe te lichten van de dialoog tussen de EU en Moldavië tot aan de top in Vilnius en de agenda na Vilnius, plus de laatste ontwikkelingen in de uitvoering van het VLAP.

2.2.3. Blok 2/thema 3 — Asielbeleid

- **Doeltreffende uitvoering van de asielwetgeving, met inbegrip van de oprichting van passende infrastructuur en de versterking van de bevoegde instanties (personeel, financiering), met name op het gebied van asielprocedures, opvang van asielzoekers en bescherming van hun rechten, en de integratie van vluchtelingen; ervoor zorgen dat mensen die internationale bescherming genieten toegang hebben tot in de wetgeving vastgelegde reisdocumenten**

In 2012 vroegen 162 mensen asiel aan, werden 19 mensen erkend als vluchteling, werd aan 45 mensen humanitaire bescherming toegekend, en werd aan 55 mensen elke vorm van bescherming geweigerd. In de periode van 1 januari tot 30 juni 2013 vroegen 54 mensen asiel aan, werden negen mensen erkend als vluchteling, werd aan 43 mensen humanitaire

bescherming toegekend, en werd aan 22 mensen elke vorm van bescherming geweigerd. In 2012 bedroeg de gemiddelde verwerkingstijd tussen indiening van een aanvraag en een beslissing in eerste aanleg 107 dagen, terwijl de tijd tussen indiening van een aanvraag en een definitieve beslissing 401 dagen was. In het eerste halfjaar van 2013 was de gemiddelde duur van de administratieve procedure 129 dagen, en 289 dagen als er in beroep werd gegaan. Het onderzoek van asielaanvragen in de administratieve procedure neemt tussen één en zes maanden in beslag. Vanaf 1 juli 2013 verbleven 272 personen met een beschermingsstatus, waarvan 79 vluchtelingen waren en 135 die humanitaire bescherming hadden gekregen, op het grondgebied van Moldavië. Momenteel zijn er nog beslissingen in behandeling voor 58 personen, die wachten op een beslissing in eerste aanleg of op een beroep. De meeste asielaanvragers komen uit Syrië, Armenië, Afghanistan, de Russische Federatie, Azerbeidzjan, Kirgizië of Soedan.

Op 12 juni 2013 werd besluit nr. 362 van de regering inzake toegekende financiële bijstand aan vluchtelingen en begunstigden van humanitaire bescherming voor het jaar 2013 aangenomen. De bijstand werd vastgesteld op 577,50 MDL, hetgeen 15 % van het gemiddelde, voor 2013 geschatte loon vertegenwoordigt. In 2013 werden bijstandsaanvragen ontvangen van 25 mensen, en in 22 gevallen (21 uit Syrië en een uit Soedan) werd de bijstand toegewezen en in drie gevallen (uit Armenië) afgewezen. In het eerste halfjaar van 2013 schreven 59 vreemdelingen zich in bij arbeidsbureaus, waarvan er 15 werk vonden.

In april 2013 werd een overeenkomst ondertekend inzake de tenuitvoerlegging van het door de EU gefinancierde project van het initiatief voor de kwaliteit van asielsystemen in Oost-Europa en de zuidelijke Kaukasus, en namen de medewerkers van de RSD (bepaling van de vluchtelingenstatus) deel aan een continue opleiding. In het project is men ook voornemens de Russische versie van het Refworld-platform van de UNHCR te introduceren. Er zijn ook RSD-medewerkers betrokken bij de tenuitvoerlegging van proefproject 4 in het Proces van Praag, "Quality and Training in the Asylum Processes", met ondersteuning van het Duitse federale bureau voor migratie en de Zweedse migratieraad. Alle beoordelingsadviseurs in het directoraat voor asiel en integratie van het BMA namen deel aan het Europees asielcurriculum, de cursussen in de vorm van online-e-learning voor de volgende modules: informatie over landen van herkomst (*Country of Origin Information – COI*), opnameclausules (*Inclusion Clauses*), en opstelling en besluitvorming (*Drafting and Decision Making*). De COI-onderzoeker en de besluitvormers van het BMA hebben de COI-module van het Europees asielcurriculum doorlopen, en hebben toegang tot alle openbare officiële databanken van COI.

Als onderdeel van het door de EU gefinancierde en door de UNHCR uitgevoerde project voor plaatselijke integratie en programma voor regionale bescherming zijn er opleidingen voor medewerkers van het directoraat voor asiel en integratie, voor grenspolitie en rechters over het recht asiel aan te vragen en de bestaande procedures daarna, evenals over de rechten van asielzoekers en vluchtelingen²⁴, die in 2013 werden voortgezet. De instructie betreffende

²⁴ Op 16 april 2013 werd in Cahul een seminar over vluchtelingenrecht gehouden voor 37 hoge officieren van de grenspolitie. In het noorden van het land werd door het BMA en de UNHCR een missie over grensovergang georganiseerd, om de beginselen van vluchtelingenbescherming bij grensbeheer te bevorderen en om de samenwerking voor grensovergang tussen Roemenië en de Republiek Moldavië in dit gebied te verbeteren. In het e-learningprogramma van de module "Inclusion Clauses" van het Europese asielcurriculum werden zes rechters en tien advocaten opgenomen. Het BMA organiseerde samen met het nationaal instituut van justitie de volgende seminars op het gebied van migratie voor rechters en openbaar aanklagers: "Nationale en internationale normen bij migratie- en asielkwesties" (22-23 mei 2013), voor 30 rechters en 7 BMA-vertegenwoordigers; "Nationale en internationale normen bij migratie- en asielkwesties" (17-18 oktober 2013), voor 15 rechters, 10 openbaar aanklagers,

bewijsmateriaal, onderhoud en behoud van dossiers van personen die in het centrum voor huisvesting verblijven werd op 5 juni 2013 goedgekeurd volgens de verordening van het centrum voor huisvesting, goedgekeurd bij besluit nr. 1023 van de regering van 28 december 2012. De gedragscode hiervan bevindt zich in de fase van interdepartementale raadpleging.

Algemene beoordeling blok 2

De Republiek Moldavië is begonnen technische bewakingssystemen langs de landsgrenzen te installeren. Extra apparatuur en voertuigen zijn aangeschaft. De mobiele eenheden zijn opgezet en zijn operationeel. De mogelijkheden en reikwijdte van het BMA zijn versterkt, terwijl er zes territoriale kantoren langs de regio Trans-Dnjestrië zijn geopend. Alle acties inzake asiel zijn verwezenlijkt, en de opleidingen voor rechtshandavingsmedewerkers en magistraten beginnen vaart te krijgen.

De Republiek Moldavië heeft de acties die in de aanbevelingen van het vierde VLAP-verslag werden geëist uitgevoerd, en zet de doeltreffende tenuitvoerlegging van de relevante wetgeving voort. De Commissie is van mening dat **de Republiek Moldavië aan de tweede fase van de onder blok 2 gestelde benchmarks heeft voldaan.**

2.3. Blok 3: Openbare orde en veiligheid

2.3.1. Blok 3/thema 1 — Voorkomen en bestrijden van georganiseerde criminaliteit, terrorisme en corruptie

2.3.1.1. VLAP-benchmark – Voorkomen en bestrijden van georganiseerde criminaliteit en terrorisme

- **Uitvoering van de strategie en het actieplan ter voorkoming en bestrijding van georganiseerde criminaliteit, met inbegrip van doeltreffende coördinatie tussen betreffende autoriteiten en het uitvoeren van doeltreffend onderzoek, vervolging en confiscatie van opbrengsten uit criminaliteit**

De verordening inzake de organisatie en functies van de algemene politie-inspectiedienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken werd op 24 april 2013 goedgekeurd. Na de politiehervorming van maart 2013 is het aantal managementfuncties met 20 % verlaagd en het aantal politieagenten dat op het grondgebied werkzaam is met 19 % verhoogd. De responstijd en wachttijd voordat er wordt ingegrepen na een telefonische melding van een burger daalde in 2013 van 45 minuten naar ongeveer 30 minuten. In 2013 daalde het aantal sterfgevallen en gevallen van ernstig letsel door ongevallen met 20 %. Een verordening tot vaststelling van een loonsverhoging van 30 % speciaal voor politieambtenaren, boven op andere loonsverhogingen voor ambtenaren, zou tegen het eind van het jaar bij de regering worden ingediend. Gedurende de eerste zeven maanden van 2013 werden veertig criminele groeperingen met 175 actieve leden²⁵ opgerold.

Op 24 december 2012 werd binnen de nationale inspectiedienst voor onderzoek het centrum voor informatieanalyse opgericht. Dit centrum is onderverdeeld in twee eenheden op centraal niveau (de eenheid voor analytisch onderzoek en de eenheid voor informatieanalyse) en de plaatselijke afdelingen voor criminaliteitsonderzoek, die in elke politie-inspectiedienst van de

²⁵ 5 advocaten, 7 BMA-vertegenwoordigers en 5 verkeerspolitieambtenaren; en "De rechten van migranten, vluchtelingen en asielzoekers" (12-13 september 2013), voor 30 rechters.

Waarvan acht groeperingen (55 leden) die zich specialiseerden in inbraak, overvallen, diefstal, de problematiek en de doorgifte van vals geld, het smokkelen van goederen, en zwendel; twintig groeperingen (78 leden) die zich specialiseerden in het plegen van economische fraude; zes groeperingen (twintig leden) die zich bezighielden met drugshandel; en zes groeperingen (22 leden) die zich specialiseerden in mensenhandel, prostitutie en onregelmatige migratie.

Republiek Moldavië bestaan. Het centrum voor informatieanalyse met twaalf onderzoeksbeambten is volledig operationeel en functioneel. Er wordt een project²⁶ inzake consolidering van de mogelijkheden van het ministerie van Binnenlandse Zaken op het gebied van het tegengaan van criminaliteit en van wapenregulering uitgevoerd met ondersteuning van het programma voor officiële ontwikkelingsbijstand van Roemenië (het Roemeense ministerie van Buitenlandse Zaken) en het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) voor de Republiek Moldavië.

In 2013 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken met het oog op het voorkomen en bestrijden van georganiseerde criminaliteit de volgende zaken aangeschaft: negentig auto's voor de nationale patrouille-inspectiedienst (uit de staatsbegroting); tien gespecialiseerde forensische sets voor onderzoek op locatie, vijf speciale sets met digitale camera's, 13 ethylotests, en dertig computers voor de algemene politie-inspectiedienst; een nieuw gebouw voor het centrum voor technische recherche en justitiële deskundigheid van de algemene politie-inspectiedienst (oplevering tegen eind 2013). Er is een project gaande inzake aanbesteding van speciale apparatuur ter verbetering van de mogelijkheden van forensische laboratoria, waarvan de levering en installatie in 2014 wordt verwacht (tot 2,4 miljoen EUR van het uitgebreide programma voor institutionele opbouw 2011 van het Europees nabuurschaps- en partnerschapsinstrument). In het begrotingsplan voor 2014 van het ministerie van Binnenlandse Zaken zijn ook de verdere aanschaf van voertuigen voor politie-inspectiediensten, aanbesteding van speciale onderzoeksapparatuur en upgradering van bestaande operationele databanken opgenomen.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken, de algemene openbare aanklager en het nationaal anticorruptiecentrum onderzoeken de praktische aspecten voor de oprichting van een bureau voor de ontneming van vermogensbestanddelen.

Momenteel is het uitsluitend door de rechtshandhavingsinstanties onderscheppen van communicatie ten behoeve van strafrechtelijk onderzoek nog steeds niet mogelijk in de Republiek Moldavië. Dit komt door technische, juridische en financiële kwesties. De kosten om alle rechtshandhavingsinstanties te voorzien van de benodigde apparatuur zullen ongeveer 220-250 miljoen MDL bedragen. De Republiek Moldavië zou externe financiële hulp nodig hebben om een dergelijke modernisering te dragen.

2.3.1.2. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Verbeter het verzamelen van gegevens over criminelen en georganiseerde criminele groeperingen op nationaal niveau, onder andere door nationale databanken op te zetten en/of deze te verbeteren*

Om te zorgen voor een doeltreffende verzameling van institutionele communicatie en gegevens werd op 1 augustus 2013 besloten om tegen eind 2013 een gemeenschappelijke databank te creëren van activiteiten van criminele groeperingen en organisaties, die toegankelijk is voor het ministerie van Binnenlandse Zaken, de algemene openbare aanklager, de inlichtingen- en veiligheidsdienst, het nationaal anticorruptiecentrum, de douanediens, het ministerie van Onderwijs, het ministerie van Jeugd en Sport, de staatskanselarij en de academie van wetenschappen.

- *Zet inspanningen voort om de gegevensindicatoren en het verzamelen van gegevens over criminele activiteiten op alle criminele gebieden te verbeteren*

²⁶ Binnen het project zijn in 2013 aangeschaft: vijf licenties voor i2 Analyst's Notebook, vier licenties voor iBase User, een licentie voor iBase Designer, een licentie voor I2 Text Chart, acht Hewlett Packard-computers die zijn aangepast aan de vereisten voor de werkzaamheden van analisten en andere gespecialiseerde apparaten.

Gegevens over criminele activiteiten worden verzameld door alle klachten en meldingen van begane strafbare feiten te registreren in een centrale databank, die door de IT-dienst van het ministerie van Binnenlandse Zaken beheerd en gecontroleerd wordt. Om het verzamelen van gegevens over georganiseerde criminaliteit te verbeteren en te faciliteren is op de officiële website van het ministerie een onlineportaal voor klachten ten behoeve van de bestrijding van georganiseerde criminaliteit opgezet²⁷. Sinds begin 2013 zijn daarop 29 klachten ontvangen. Op 15 mei 2013 werd de officiële website van de algemene politie-inspectiedienst gelanceerd. Daarop kunnen burgers melding maken van criminaliteit en foto's, video's of informatie over criminele activiteiten die zij hebben geconstateerd inzenden. Het totale aantal van 1767 meldingen (tot 15 augustus 2013) toont aan dat men meer vertrouwen stelt in de politie, vooral de mogelijkheden van de politie om tegen verschillende soorten overtredingen op te treden.

Met de tenuitvoerlegging van het nieuwe register voor criminaliteit en criminologische informatie sinds 1 januari 2013 is het verzamelen van gegevens over criminaliteit in de Republiek Moldavië gestroomlijnd. Elk subonderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken dat met de databanken verbonden is kan, afhankelijk van het soort criminaliteit of regio, op elk moment elk soort statistieken verkrijgen. Het proces van het verzamelen van gegevens over criminaliteit is papierloos geworden. Tot slot is een interinstitutionele werkgroep begin 2013 met zijn activiteiten gestart voor de ontwikkeling van een verordening inzake het uniform verwerken en analyseren van statistische gegevens in verband met strafzaken.

2.3.1.3. VLAP-benchmark – Voorkomen van mensenhandel

- **Uitvoering van wetgeving ter voorkoming van mensenhandel en het desbetreffende nationale plan, met inbegrip van doeltreffende coördinatie tussen overheidsinstanties en doeltreffende bescherming van slachtoffers van mensenhandel, met name kinderen**

In het eerste halfjaar van 2013 zijn 71 gevallen van mensenhandel opgespoord. Dat is een daling van 6,5 % vergeleken met de 76 geconstateerde gevallen gedurende dezelfde periode vorig jaar. Ongeveer 80 % van deze gevallen werd geconstateerd door middel van proactieve onderzoeksmaatregelen van de politie, terwijl 20 % uit klachten en tenlasteleggingen voortkwam. 61 personen waren onderworpen aan seksuele uitbuiting en negentig personen aan arbeidsuitbuiting. Voor het eerst laten de verzamelde gegevens zien dat er meer gevallen van mensenhandel voor arbeidsuitbuiting zijn dan gevallen van mensenhandel voor seksuele uitbuiting. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de politieopleidingsactiviteiten die in 2011-2012 plaatsvonden voor doeltreffende identificatie en documentatie van gevallen van mensenhandel voor arbeidsuitbuiting. De belangrijkste bestemmingslanden blijven de Russische Federatie (ongeveer 60 % van alle slachtoffers), Turkije en de Verenigde Arabische Emiraten. Dit toont duidelijk aan dat de inspanningen van de Moldavische rechtshandhavingsinstanties bestendig zijn voor wat betreft de opsporing en een doeltreffend onderzoek van gevallen van mensenhandel en de identificatie en bescherming van slachtoffers.

Overeenkomstig een besluit van de nationale commissie ter bestrijding van mensenhandel van 15 juli 2013 zullen de overheidsinstanties in september 2013 voor de komende drie jaar beginnen met werkzaamheden ten behoeve van het nationale plan ter voorkoming en bestrijding van mensenhandel. De databank voor mensenhandel, die door het permanente

²⁷ <http://crima-organizata.mai.gov.md/index-ro.php>.

secretariaat wordt beheerd, is functioneel en verzamelt gegevens van rechtshandavingsinstanties en instellingen die hulp bieden aan de slachtoffers.

In het eerste halfjaar van 2013 zijn 280 bewustmakingscampagnes en andere activiteiten²⁸ in verband met voorkoming van mensenhandel ondernomen. De wet inzake speciale bescherming van kinderen die tot risicogroepen behoren en kinderen die van hun ouders gescheiden leven werd op 14 juni 2013 door het parlement aangenomen. Deze wet stelt samenwerkingsmechanismen op sectorniveau op voor de beoordeling en ondersteuning van kinderen die tot risicogroepen behoren.

Een nationaal mechanisme ter beoordeling en accreditering van en controle op maatschappelijke dienstverleners is door het ministerie van Arbeid, Sociale Bescherming en Gezin bevorderd met wet nr. 129 van 8 juni 2012 inzake de accreditering van maatschappelijke dienstverleners en met de verordening inzake de activiteiten van de nationale raad voor accreditering van maatschappelijke dienstverleners (besluit nr. 998 van de regering van 28 december 2012). De nationale raad voor accreditering van maatschappelijke dienstverleners werd in april 2013 opgericht. Het mechanisme werd in een proeffase geïntroduceerd en momenteel wordt er overleg over gevoerd met vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en partners in samenwerkingsontwikkeling, terwijl het in de planning ligt het mechanisme in 2014 in volledige vorm te lanceren. Het instellen van een nationaal fonds voor hulp aan en bescherming en compensatie van slachtoffers²⁹ werd als een belangrijke prioriteit aangegeven voor toekomstige samenwerking met de Raad van Europa.

2.3.1.4. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Zorg voor doeltreffende bescherming van getuigen van mensenhandel en voor verdere verbetering van de bescherming van en hulp en ondersteuning aan slachtoffers van mensenhandel*

Het centrum voor hulp aan en bescherming van slachtoffers en potentiële slachtoffers, dat sinds 2008 volledig operationeel is, heeft zijn activiteiten voortgezet. In 2013 kregen vier slachtoffers van mensenhandel speciale beschermingsmaatregelen die door de afdeling voor getuigenbescherming binnen de algemene politie-inspectiedienst werden geboden. Alle slachtoffers werden ook doorverwezen naar de maatschappelijke diensten voor bescherming. Dankzij de genomen doeltreffende maatregelen hebben zich geen incidenten voorgedaan waarbij slachtoffers betrokken waren.

Er wordt overleg gevoerd over de minimumnormen voor kwaliteit bij hulp aan en bescherming van slachtoffers en potentiële slachtoffers van mensenhandel, die mogelijk begin 2014 door de regering worden goedgekeurd. In het eerste halfjaar van 2013 kregen 31 alleenstaande moeders en kinderen hulp op de twee kraamafdelingen van de opvangcentra van Chişinău en Balti. De centra leggen verantwoording af aan het ministerie van Gezondheid van de Republiek Moldavië. De kraamafdelingen bieden aan alleenstaande moeders en kinderen in moeilijkheden – afhankelijk van hun behoeften – begeleiding, een gezond leven, onderwijs, gezondheidszorg, juridische, maatschappelijke en psychologische hulp en (her)integratie.

²⁸ Het permanente secretariaat van de nationale commissie ter bestrijding van mensenhandel heeft op 18 juni 2013 een website over mensenhandel gelanceerd: www.antitrafic.gov.md.

²⁹ Een studie inzake rechten en herstel: compensatie voor personen die slachtoffer zijn geworden van mensenhandel in de Republiek Moldavië, uitgevoerd door een internationale deskundige, werd op 5 augustus 2013 voltooid.

2.3.1.5. VLAP-benchmark – Voorkomen en bestrijden van corruptie

- **Uitvoering van wetgeving ter voorkoming en bestrijding van corruptie door ervoor te zorgen dat het onafhankelijke anticorruptieagentschap doeltreffend werkt; ontwikkeling van gedragscodes en opleiding inzake corruptiebestrijding, voornamelijk voor ambtenaren in de rechtshandavings- en gerechtelijke sector**

Op basis van wet nr. 106 van 3 mei 2013 moet het nationaal anticorruptiecentrum voortaan verantwoording afleggen aan de regering in plaats van aan het parlement. De directeur van het nationaal anticorruptiecentrum wordt benoemd voor vier jaar en kan op voorstel van de eerste minister door de president van de Republiek Moldavië worden ontslagen. De Republiek Moldavië wordt aangemoedigd om algemene vergelijkende onderzoeken voor de aanwerving te hanteren met objectieve, op verdienste gebaseerde criteria die duidelijk door de wet worden voorgeschreven. De overdracht van de bevoegdheden voor onderzoek naar economische criminaliteit aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en de douanediens heeft geleid tot de consolidering van het mandaat van het nationaal anticorruptiecentrum³⁰ voor de bestrijding van corruptie en met corruptie verband houdende overtredingen. Het nationaal anticorruptiecentrum of bepaalde afdelingen daarvan zouden zich alleen moeten gaan specialiseren in onderzoek van gevallen waarbij ambtenaren op een bepaald niveau betrokken zijn of waarbij sprake is van een bepaald schadeniveau, teneinde gevallen van corruptie op hoog niveau beter te kunnen aanpakken.

De nieuwe gedragscode voor de medewerkers van het nationaal anticorruptiecentrum is op 30 augustus 2013 van kracht geworden. Verwacht wordt dat de gedragscode zal leiden tot een doeltreffender en meer verantwoord optreden van het nationaal anticorruptiecentrum en dat het vertrouwen van het publiek in deze instelling zal toenemen. Na een amendement van de wet inzake salarissen in de overheidssector van 7 maart 2013 kregen ambtenaren en het kabinetspersoneel een salarisverhoging van 35 % met ingang van 1 januari 2013. Om voor een gelijke behandeling te zorgen kregen ruim 1 566 ambtenaren een salarisverhoging, waaronder 101 afgevaardigden, 773 openbare aanklagers, 516 rechters, en 227 leden van het kabinetspersoneel.

Momenteel waarborgt het nationaal anticorruptiecentrum de analyse van de integriteitsplannen van de centrale overheidsinstanties. Het nationaal anticorruptiecentrum blijft deskundigheid op het gebied van corruptiebestrijding bieden wanneer er normatieve handelingen worden opgesteld. Van januari tot juli 2013 heeft het nationaal anticorruptiecentrum 498 ontwerpen van normatieve handelingen bestudeerd en daarvoor deskundigheid op het gebied van corruptiebestrijding geboden. Om te zorgen voor een vergaande specialisering van onderzoekers bij financieel onderzoek zijn er tot nu toe in 2013 zes speciale cursussen georganiseerd voor vertegenwoordigers van rechtshandavingsinstanties: het nationaal anticorruptiecentrum, het ministerie van Binnenlandse Zaken, de inlichtingen- en veiligheidsdienst, de algemene openbare aanklager en andere relevante instanties.

Gedurende de periode van januari tot september 2013 zijn er 400 strafzaken gestart door de afdeling strafvervolgning van het nationaal anticorruptiecentrum, waarvan 126 strafzaken tegen 163 verdachten naar de rechtbank werden verwezen. De rechter sprak 118 veroordelingen uit. In 2013 kwamen negen strafzaken voor de rechter vanwege overtredingen in verband met

³⁰ Het nationaal anticorruptiecentrum onderzoekt alleen het witwassen van geld, het financieren van terrorisme, corruptie (actieve/passieve omkoping, ongeoorloofde beïnvloeding) en met corruptie verband houdende handelingen (machtsmisbruik of misbruik van officiële positie, bevoegdheidsoverschrijding of overschrijding van het openbaar gezag, vervalsing van openbare documenten).

corruptie van personen die de status van hooggeplaatst ambtenaar hebben of hadden: een waarnemend algemeen secretaris van de regering; een waarnemend districtshoofd; vijf burgemeesters; een voormalig hoofd van de raad voor audiovisuele coördinatie en een hoofd van de fiscale inspectiedienst van de staat. Naar verwachting zal de Republiek Moldavië in de toekomst verslag uitbrengen over de geboekte resultaten op het gebied van veroordelingen en over succespercentages.

De andere belangrijke instantie op het gebied van corruptiebestrijding, de nationale integriteitscommissie, werft zijn personeel volgens algemene vergelijkende onderzoeken en selectieprocedures. Van de 21 posten bij de nationale integriteitscommissie staan er nog acht open. Alle benodigde voorwaarden voor de werkzaamheden zijn geboden – de benodigde apparatuur is aangeschaft en de databanken met registraties van de verklaringen zijn aangemaakt. In het eerste halfjaar van 2013 heeft de commissie 38 klachten onderzocht. In vijf gevallen werden de bevindingen van de commissie bij de rechter bewezen. In 2013 werden bij de rechter 328 gevallen van overtreding gemeld vanwege een verzuim om binnen de door de wet vastgestelde termijn opgave te doen van vermogen of belangen. Op 6 februari 2013 werd de website van de commissie gelanceerd, die een platform biedt voor communicatie en rechtstreekse toegang tot de verklaringen.

De samenwerking tussen de nationale integriteitscommissie en het nationaal anticorruptiecentrum is verzekerd. In het eerste halfjaar van 2013 heeft het nationaal anticorruptiecentrum 12 meldingen gedaan van mogelijke overtredingen van wettelijke bepalingen die binnen de bevoegdheidsgebieden van de commissie vallen voor onderzoek. Het nationaal anticorruptiecentrum werkt met de commissie samen bij de procedure voor de toepassing van administratieve straffen wanneer een verzuim om een belangenverstrengeling te melden wordt geconstateerd, en bij het onderzoeken van materiaal dat door de commissie is verzonden om onderzoeksmaatregelen te starten bij onverenigbaarheden tussen inkomen en bezittingen. Naar verwachting zal de Republiek Moldavië resultaten boeken aangaande de verificatie van belangenverstrengelingen en aangaande kennisgeving van vermogen, en de toegepaste straffen daarvoor.

Op 14 maart 2003 werd een beoordeling gestart van de categorieën personen die immuun zijn voor strafvervolgning teneinde het wetboek van strafvordering te wijzigen. De algemene openbare aanklager stelde een ontwerpwet op inzake de beoordeling van immuniteiten binnen de strafvervolgingsprocedures, die werd ingediend voor coördinatie binnen en tussen de agentschappen. De algemene openbare aanklager voert tezamen met het instituut voor de hervorming van strafvervolgning een studie uit over de aansprakelijkheidsregels voor aanklagers, met inbegrip van disciplinaire aansprakelijkheid en het opheffen van hun algemene immuniteit. Op 16 oktober 2013 werden twee nieuwe wetten inzake corruptiebestrijding door de regering goedgekeurd. In de eerste wordt de voorgeschreven termijn uitgebreid voor de strafvervolgning van rechters die ernstige misdrijven begaan, waarbij de communicatie tussen rechters en bij de strafzaak betrokken partijen wordt verboden om onpartijdigheid te waarborgen. De ontwerpwet voorziet ook in een zwaardere aansprakelijkheid voor ongeoorloofde verrijking, een verbod op het bekleden van openbare functies voor een langere termijn, en bepalingen over de confiscatie van vermogen, boetes en gevangenisstraf. De tweede ontwerpwet, inzake de beloning van rechters, voorziet in een verhoging van de salarissen van rechters tot drie- tot vijfmaal het gemiddelde salaris.

2.3.1.6. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Voorkom en bestrijd corruptie op alle niveaus en op alle gebieden*

Zie bovenstaande VLAP-benchmark.

- *Voer als prioriteit anticorruptie-acties uit op alle gebieden, evenals in verband met bredere aspecten van de rechtsstaat. De nationale autoriteiten moeten de mogelijkheden hebben om corruptie te bestrijden op alle niveaus – centraal, regionaal, lokaal en sectorspecifiek – waarbij met name aandacht moet worden besteed aan de rechtshandavingsinstanties en douanediens*

Binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken werd in maart 2013 de dienst voor interne veiligheid en bestrijding van corruptie opgericht. Deze dienst is een autonome instantie binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken. De dienst voert speciale onderzoeksmaatregelen uit en heeft voldoende mogelijkheden voor de bestrijding van en controle op corruptieverschijnselen op zowel centraal als lokaal niveau. Het aantal medewerkers van de dienst werd in 2013 verhoogd van 18 naar 111 posten. Daarnaast werd de ontwerpwet inzake het testen van de politie op professionele integriteit door de regering aangenomen en ligt nu bij het parlement. Deze wet stelt de procedure, methodologie, middelen en technieken vast voor het testen van de professionele integriteit van de politie, met inbegrip van manieren om de kwetsbaarheden en de risico's van corruptie of andere onwettige handelingen te identificeren, te beoordelen en weg te nemen. Momenteel wordt gewerkt aan een samenwerkingsovereenkomst tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en het nationaal anticorruptiecentrum.

Klachten over gevallen van corruptie worden door de dienst voor interne veiligheid en bestrijding van corruptie continu onderzocht, waardoor men direct ter plekke kan ingrijpen, ook in de weekeinden, waarmee de doeltreffendheid van voorkoming wordt vergroot en de uitvoering van risicobeheer wordt gecontroleerd. Om de doeltreffendheid van dit beleid te illustreren moet worden vermeld dat gedurende het eerste halfjaar van 2013 voor diverse overtredingen disciplinaire maatregelen zijn genomen tegen 233 medewerkers van het ministerie van Binnenlandse Zaken, vergeleken met 424 gedurende het eerste halfjaar van 2012.

2.3.1.7. V LAP-benchmark – Voorkomen van het witwassen van geld en financiering van terrorisme

- **Uitvoering van de wetgeving en strategie ter voorkoming van het witwassen van geld en financiering van terrorisme, uitvoering van de relevante wetgeving inzake confiscatie van vermogens van criminelen (met inbegrip van bepalingen inzake grensoverschrijdende aspecten)**

Op 6 juni 2013 heeft het parlement goedkeuring gehecht aan de nationale strategie ter voorkoming en bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme voor 2013-2017 alsmede aan het actieplan voor de tenuitvoerlegging van deze vijfjarenstrategie. Beoogd wordt een doeltreffende nationale regeling te ontwikkelen die het witwassen van geld/de financiering van terrorisme moet tegengaan. Het actieplan vermeldt de te nemen maatregelen, de uiterste termijn, de verantwoordelijke instanties en de controle-indicatoren. Daarmee verbonden richt de Republiek Moldavië zich ook op naleving van de normen van de Financial Action Task Force (FATF) voor het tegengaan van geldwitwassen en de financiering van terrorisme en van de aanbevelingen die in het vierde evaluatieverslag van december 2012 zijn uiteengezet door Moneyval, het comité van experts van de Raad van Europa inzake de evaluatie van maatregelen ter bestrijding van het witwassen van geld.

De Republiek Moldavië meldde dat er in 2013 al zeven maatregelen van het actieplan volledig uitgevoerd waren en dat er vier maatregelen in uitvoering waren. De Republiek Moldavië wordt aangemoedigd om de uitvoering van zijn actieplan voort te zetten en, gezien het feit dat de strategie en het actieplan nog steeds zijn gebaseerd op de 40+9 aanbevelingen van de FATF van 2003, om zijn wetgeving en regelgeving inzake het tegengaan van het

witwassen van geld en de financiering van terrorisme bij te werken, mede in het licht van de herziene aanbevelingen die de FATF in februari 2012 heeft aangenomen. De Republiek Moldavië dient bij het bijhouden van zijn vooruitgang bovendien naast de kwantitatieve aspecten ook de kwalitatieve aspecten in beschouwing te nemen.

Met betrekking tot wetgevingsmaatregelen heeft de Republiek Moldavië onder andere een ontwerpwet opgesteld die straffen voor overtredingen door meldingseenheden en bevoegdheden tot het opleggen van straffen behandelt teneinde te voldoen aan aanbeveling 17 van de FATF. Deze ontwerpamendementen op artikel 291 van het wetboek over overtredingen lijken alle mogelijke schendingen van verplichtingen te bestrijken waarin de wet op het tegengaan van het witwassen van geld en financiering van terrorisme voorziet. Op dit moment zijn bepaalde tekortkomingen in het systeem van straffen voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme nog niet verholpen. Dat komt door de beperkte lijst met overtredingen die als basis voor straffen kan dienen en door het gebrek aan duidelijkheid welke toezichthoudende instantie de bevoegdheden tot het opleggen van straffen kan uitoefenen. Derhalve wordt de Republiek Moldavië aangemoedigd om de voorgestelde amendementen zo spoedig mogelijk tot wet te verheffen.

In de context van de verplichtingen op grond van de toekomstige associatieovereenkomst moet de Republiek Moldavië zorgdragen voor de geleidelijke toepassing van de EU-regelgeving inzake vrij kapitaalverkeer³¹, hetgeen tevens de liberalisering inhoudt van invoer- en uitvoeractiviteiten voor de valutamarkt. Dit betekent dat de bestaande grenzen aan de invoer en uitvoer van valuta moeten worden opgeheven.

Volgens de Republiek Moldavië zijn de volgende zaken opgenomen in de getroffen uitvoeringsmaatregelen om te zorgen voor een doeltreffende toepassing van de wetgeving en regelgeving inzake het tegengaan van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme: van januari tot augustus 2013 werden ambtshalve en plaatselijk controles uitgevoerd bij 235 wisselkantoren, 48 professionele deelnemers in de niet-bancaire financiële markt, en zeven bankinstellingen. De belangrijkste overtredingen die werden geconstateerd waren: het gedeeltelijk of niet uitvoeren van de institutionele programma's ter voorkoming en bestrijding van het witwassen van geld, en het verzuim om verdachte transacties in contanten te melden. In 2013 heeft het bureau voor de voorkoming en bestrijding van het witwassen van geld 37 stukken met informatie overgelegd aan de strafvervolgingsautoriteiten bij de openbare aanklager voor corruptiebestrijding en het nationaal anticorruptiecentrum. Het gevolg was dat er twintig strafzaken werden gestart, waarvan er 15 verband hielden met overtredingen met betrekking tot het witwassen van geld.

2.3.1.8. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *De procedures voor confiscatie van vermogen moeten worden overeengekomen met de Moldavische autoriteiten, teneinde gestolen bezittingen of de winst daaruit terug te krijgen en de financiële macht van georganiseerde criminele groeperingen te beperken, waardoor het makkelijker wordt deze op te rollen*

De Republiek Moldavië heeft bekendgemaakt dat de wet inzake de herziening en voltooiing van artikel 243 en artikel 106 van het wetboek van strafrecht en artikel 206 van het wetboek van strafvordering teneinde de bestrijdingsmaatregelen te verbeteren en de regels voor confiscatie te optimaliseren momenteel wordt opgesteld en tegen het eind van het jaar aan het parlement zou worden voorgelegd.

Voor wat betreft confiscatie hebben rechters in eerste aanleg volgens de Republiek Moldavië van januari tot juli 2013 negen veroordelingen uitgesproken waarbij in criminele activiteiten gebruikte of uit criminele activiteiten verkregen goederen/opbrengsten geconfisqueerd en aan de staat overgedragen werden. Het totale bedrag aan geconfisqueerde goederen is 1 984 047 MDL van zeven gevallen van smokkel op bijzonder grote schaal en twee gevallen van diefstal

³¹ Bijlage 1 bij Richtlijn 88/361/EEG van de Raad van 24 juni 1988 voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag.

met verzwarende omstandigheden. Gedurende dezelfde periode hebben de hoven van beroep negen uitspraken gedaan met een uiteindelijke waarde van de in beslag genomen goederen van 688 309 MDL.

2.3.1.9. VLAP-benchmark – Uitvoering van het antidrugsbeleid

- **Uitvoering van de nationale antidrugsstrategie en het daaraan verbonden actieplan door het toegankelijk maken aan de grensdoorlaatposten van informatie over drugsinbeslagnemingen en betrokken personen; verdere ontwikkeling van de samenwerking en informatie-uitwisseling met de desbetreffende internationale organen op het gebied van drugs**

Na de hervorming van het ministerie van Binnenlandse Zaken (zie VLAP-benchmark hierboven onder blok 3/thema 1) werd de antidrugsafdeling van de algemene politie-inspectiedienst in maart 2013 gereorganiseerd. Tegelijkertijd werden regionale antidrugsbureaus in de noordelijke en zuidelijke regio's gevestigd, en kwamen er twee extra eenheden in de antidrugsafdeling: de eenheid voor bestrijding van het circuit van ongeoorloofde psychotrope stoffen en precursoren, en de eenheid voor analyse en planning. Het aantal medewerkers van de antidrugsafdeling werd verhoogd naar 27. De opleidingsactiviteiten voor de bij antidrugsactiviteiten betrokken medewerkers werden in 2013 voortgezet, evenals bewustmakingsactiviteiten. In de begroting van het ministerie voor 2014 is een bedrag opgenomen van 30 miljoen MDL voor de aanbesteding van speciale middelen ter bestrijding van drugs.

In 2013 gingen 609 met drugs verband houdende strafzaken naar de rechter (vergeleken met 865 gevallen gedurende dezelfde periode van 2012). Ten gevolge van de opgespoorde overtredingen gedurende die periode werd beslag gelegd op 85 kg drugs (in 2012: 171 kg), waarvan 62 kg marihuana (in 2012: 78 kg), 116 795 cannabisplanten (in 2012: 136 491) en 17 971 papaverplanten (in 2012: 10 598). De daling van het aantal met drugs verband houdende strafzaken dat naar de rechter ging wordt veroorzaakt door de niet-strafbaarstelling van bepaalde met drugs verband houdende overtredingen en het feit dat de politie zich voor wat betreft inbeslagname concentreert op de grote zaken. Gedurende 2013 werden diverse specifieke operaties georganiseerd: "Opium-Poppy" (MAC) – ter bestrijding van het thuis kweken van marihuana, en "OVIDIU" – ter bestrijding van het smokkelen van drugs, narcotica en precursoren aan de grens tussen de Republiek Moldavië en Oekraïne, georganiseerd door EUBAM.

De samenwerking en informatie-uitwisseling met relevante internationale organen, waaronder het EWDD (Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving) en de Pompidou-groep van de Raad van Europa werd voortgezet.

Samenwerkingsverbanden met het maatschappelijk middenveld bleven zich ontwikkelen, waaronder met internationale organisaties, terwijl ngo's verder werden betrokken bij antidrugsactiviteiten en -behandelingen. Op 2 juli 2013 werd een memorandum van samenwerking ondertekend tussen de algemene politie-inspectiedienst, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de ngo Union HIV Prevention and Harm Reduction (UOHR). De Soros Foundation in de Republiek Moldavië bleef schadebeperkende activiteiten financieren. Door de Pompidou-groep en de ngo Innovative Projects in Prisons werd een opleidingscursus georganiseerd voor medewerkers van de antidrugsafdeling over behandeling en schadebeperking voor in verzekering gestelde drugsgebruikers.

- **Uitvoering van de relevante verdragen van de VN en de Raad van Europa en van de GRECO-aanbevelingen op de hierboven opgesomde gebieden**

De Republiek Moldavië is begonnen met het nationale proces voor de invulling van de algemene en thematische vragenlijst over de tenuitvoerlegging van het Verdrag van Lanzarote. Deze zou in januari 2014 aan het Comité van Lanzarote moeten worden gepresenteerd.

In 2013 heeft de Republiek Moldavië de GRECO (Groep van staten tegen corruptie van de Raad van Europa) regelmatig geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen bij de voorkoming en bestrijding van corruptie en de belangrijkste resultaten van het nationaal anticorruptiecentrum. Ondertussen heeft de Republiek Moldavië de GRECO-aanbevelingen voor de tweede evaluatieronde volledig uitgevoerd. Tijdens de 59^e plenaire vergadering van GRECO van 18 tot 22 maart 2013 werd het verslag over de Republiek Moldavië in het kader van de derde evaluatieronde van GRECO besproken en goedgekeurd. Het verslag werd op 4 april 2013 gepubliceerd. Het volgende verslag van GRECO over de Republiek Moldavië zal in september 2014 worden gepubliceerd.

Door de centrale kiescommissie werd een werkgroep ingesteld om de wetgeving inzake de financiering van politieke partijen en verkiezingscampagnes te beoordelen en herzien teneinde de uitvoering van de GRECO-aanbevelingen te waarborgen. De ontwerpwet werd op 19 juni 2013 door de regering goedgekeurd, terwijl het parlement de wet in oktober 2013 aannam. De nieuwe procedure voor de financiering van politieke partijen zal in het jaar 2017 worden toegepast.

2.3.2. *Blok 3/thema 2 — Justitiële samenwerking in strafzaken*

2.3.2.1. VLAP-benchmarks

- **Uitvoering van internationale verdragen betreffende justitiële samenwerking in strafzaken (met name de verdragen van de Raad van Europa)**

De Moldavische autoriteiten bleven diverse vormen van internationale samenwerking in strafzaken hanteren. Het tweede aanvullend protocol van het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend op 8 november 2001, werd op 8 augustus 2013 door de Republiek Moldavië bekrachtigd. Voor wat betreft de tenuitvoerlegging van het wetgevingskader, met inbegrip van de verdragen van de Raad van Europa over strafzaken, hebben beide centrale autoriteiten, de algemene openbare aanklager en het ministerie van Justitie de verwerking voortgezet van een belangrijk aantal zaken met derde landen, met EU-lidstaten maar hoofdzakelijk met andere derde landen.

Gedurende de eerste drie kwartalen van 2013 werden de volgende zaken (globale cijfers) door de algemene openbare aanklager behandeld:

- **uitlevering:** 180 uitgaande verzoeken en 14 inkomende verzoeken. Er was slechts één afwijzing van een inkomend verzoek, omdat het een persoon betrof die Moldavisch burger was.
- **rogatoire commissies:** 250 uitgaande verzoeken en 420 inkomende verzoeken. Er waren 32 afwijzingen van **inkomende** verzoeken, hoofdzakelijk op procedurele gronden (de verzending had niet plaatsgevonden via de centrale autoriteiten).
- **strafzaken:** 17 uitgaande verzoeken tot overdracht van zaken en 19 inkomende verzoeken tot overname van zaken.

Gedurende de eerste drie kwartalen van 2013 werden de volgende zaken (globale cijfers) door het ministerie van Justitie behandeld:

- **uitlevering:** 73 uitgaande verzoeken en twee inkomende verzoeken.
- **rogatoire commissies:** acht uitgaande verzoeken en 238 inkomende verzoeken.

- **strafzaken:** nul uitgaande verzoeken tot overdracht van zaken en drie inkomende verzoeken tot overname van zaken.
- daarnaast heeft het ministerie van Justitie, overeenkomstig zijn specifieke bevoegdheid, 17 verzoeken behandeld voor **handhaving van strafrechtelijke rechterlijke beslissingen, waarvan negen uitgaande verzoeken en acht inkomende verzoeken** en 73 verzoeken voor de **overbrenging van gevonnisse personen**.
- Voor het soort gevallen onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie waren er geen afwijzingen van verzoeken.

Met ingang van juli 2013 voor wat betreft de algemene openbare aanklager en van april 2013 voor wat betreft het ministerie van Justitie zijn de statistieken inzake justitiële samenwerking in strafzaken verbeterd. Beide instellingen rapporteren maandelijks en maken gebruik van een gemeenschappelijke lijst van parameters, met inbegrip van criteria zoals het land dat het verzoek indient of waaraan het verzoek is gericht, categorie van overtreding, en tijdstip van uitvoering.

Voor wat betreft opleiding werd, teneinde de methodologie voor behandeling van verzoeken tot justitiële samenwerking in strafzaken/wederzijdse rechtshulp te harmoniseren, in december 2012 de handleiding internationale rechtshulp voor rechters en aanklagers verspreid aan de territoriale en gespecialiseerde aanklagers, rechters en andere rechtshandhavingsinstanties. Zowel aanklagers als rechters namen deel aan opleidingen en seminars op internationaal en nationaal niveau, waaronder een aantal die door het nationaal instituut van justitie werden georganiseerd.

- **Hoge doeltreffendheid van justitiële samenwerking van rechters en openbare aanklagers met EU-lidstaten in strafzaken**

De autoriteiten van de Republiek Moldavië zijn doeltreffend blijven samenwerken met de betreffende autoriteiten van de EU-lidstaten. Voor wat de samenwerking met de lidstaten betreft, is zowel het AOM als het ministerie van Justitie een aanzienlijk aantal zaken blijven behandelen, met name het AOM.

In de periode 2009-2013 vond de overgrote meerderheid van de zaken die door het AOM werden behandeld plaats in het kader van de samenwerking met Roemenië, Italië, Bulgarije, Hongarije, de Tsjechische Republiek, Duitsland, Oostenrijk, België, Polen, Slovenië en in mindere mate met Nederland, Frankrijk, Griekenland, Spanje, Letland, Litouwen, Estland en Ierland.

In de eerste drie kwartalen van 2013 handelde het AOM de volgende zaken (met EU-lidstaten) af:

- **uitlevering:** zes uitgaande verzoeken en een inkomend verzoek. Er werd geen uitleveringszaak geweigerd. De EU-lidstaten die hierbij het meeste betrokken waren, waren Oostenrijk, Bulgarije, Frankrijk, Duitsland, Italië en Roemenië.
- **rogatoire commissies:** 124 uitgaande verzoeken en 147 inkomende verzoeken. Er werd drie maal een inkomend verzoek geweigerd, voornamelijk op procedurele gronden (het verzoek was niet via de centrale autoriteiten ingediend). De EU-lidstaten die hierbij het meeste betrokken waren, waren Roemenië, Duitsland, Italië, Hongarije, Oostenrijk en Bulgarije.
- **strafzaken:** twee uitgaande verzoeken voor het overdragen van zaken en tien inkomende verzoeken voor het overnemen van zaken. De EU-lidstaten die hierbij het

meeste betrokken waren, waren Italië, Slovenië, Bulgarije en de Tsjechische Republiek.

In de periode 2012-2013 vond de overgrote meerderheid van de zaken die door het ministerie van Justitie werden behandeld plaats in het kader van de samenwerking met Roemenië, Portugal, Hongarije, Bulgarije en de Tsjechische Republiek en in mindere mate met Italië, Duitsland, Polen en Griekenland.

In de eerste drie kwartalen van 2013 handelde het ministerie van Justitie de volgende zaken (met EU-lidstaten) af:

- **uitlevering:** zes uitgaande verzoeken en een inkomend verzoek. De EU-lidstaten die hierbij het meeste betrokken waren, waren Italië, Polen en Ierland.
- **rogatoire commissies:** een uitgaand verzoek en 140 inkomende verzoeken. De EU-lidstaten die hierbij het meeste betrokken waren, waren Roemenië, Portugal en Hongarije.
- **strafzaken:** geen uitgaande verzoeken voor het overdragen van zaken en geen inkomende verzoeken voor het overnemen van zaken.
- daarnaast behandelde het ministerie van Justitie krachtens zijn specifieke bevoegdheden negen verzoeken voor de **uitvoering van strafrechtelijke beslissingen**. De EU-lidstaten die hierbij het meeste betrokken waren, waren Roemenië en Portugal. Het ministerie van Justitie behandelde ook acht verzoeken voor de **overbrenging van gevonnisde personen** en daarbij waren Duitsland, de Tsjechische Republiek, Spanje, Roemenië, Oostenrijk, België en Italië de betrokken EU-lidstaten.

- **Sluiting van een operationele samenwerkingsovereenkomst met Eurojust**

Na succesvolle onderhandelingen legde Eurojust in oktober 2013 de voorlopige tekst van de samenwerkingsovereenkomst aan de Republiek Moldavië voor en de Moldavische autoriteiten zijn daarmee vervolgens akkoord gegaan. De volgende stappen in de ondertekeningsprocedure van de overeenkomst moeten door Eurojust en de Raad worden genomen in overeenstemming met het Eurojust-besluit. De overeenkomst wordt in november 2013 door Eurojust op de agenda van het gemeenschappelijk controleorgaan gezet en zodra er een positief advies van het controleorgaan komt, wordt de overeenkomst op de agenda van het college van Eurojust gezet. Daarna wordt de overeenkomst ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad overeenkomstig artikel 26 bis, punt 2 van het Eurojust-besluit.

Het is in dit verband belangrijk om op te merken dat de Moldavische regering in september goedkeuring heeft gehecht aan het wetsontwerp betreffende de verklaringen bij het Verdrag ter bescherming van de mens bij de automatische verwerking van op de persoon betrekking hebbende persoonsgegevens. De wet werd aan het parlement voorgelegd met het oog op aanneming in november 2013 (zie de VLAP-benchmark bij blok 3/thema 4 verderop).

2.3.2.2. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Versterk het justitiële systeem, onder andere op het vlak van de justitiële samenwerking in strafzaken, vooral als het gaat om wederzijdse rechtsbijstand*

De strategie voor de hervorming van de justitiële sector voor de periode 2011-2016 en het bijbehorende actieplan dat in februari 2012 is aangenomen, worden momenteel uitgevoerd. Er is in 2012 en 2013 een groot aantal wetgevingsmaatregelen inzake justitiële hervorming aangenomen. In februari 2013 publiceerde het ministerie van Justitie het eerste jaarverslag

over de uitvoering van de strategie³²: van de 157 acties die eind 2012 moesten worden uitgevoerd waren er 87 voltooid (56%), 49 gedeeltelijk voltooid (31%) en 21 niet voltooid (13%). Een werkgroep is bezig met een wetsontwerp om substantiële wijzigingen door te voeren in de wet betreffende het openbare ministerie van 2008, met de bedoeling om er in november 2013 openbare debatten over te laten plaatsvinden.

Vanaf 2013 zijn de kosten van de uitvoering van het actieplan opgenomen in de begrotingskaders voor de middellange termijn voor de perioden 2013-2015 en 2014-2016. De begroting voor de justitiële sector voor 2014, die alle afzonderlijke begrotingen van de in het proces betrokken partijen omvat, is 59,6% hoger dan die voor 2013. De financiële overeenkomst die de EU en de Republiek Moldavië op 14 juni 2013 hebben getekend, is goed voor een financiële bijdrage ter hoogte van 60 000 000 EUR ter ondersteuning van de hervorming van de justitiële sector, met de volgende verdeling: 58 200 000 EUR begrotingssteun en 1 800 000 EUR aanvullende steun.

2.3.3. *Blok 3/thema 3 — Samenwerking op het gebied van rechtshandhaving*

2.3.3.1. VLAP-benchmarks

- **Hoog niveau van operationele en speciale onderzoekscapaciteit van rechtshandhavingsdiensten en het consistente en doeltreffende gebruik ervan om grensoverschrijdende criminaliteit aan te pakken**

Ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse Zaken die belast zijn met speciale onderzoeksactiviteiten werken volledig samen met het algemene openbare ministerie op departementaal en procedureel niveau. Op 7 augustus 2013 hielden de algemene politie-inspectiedienst en het algemene openbare ministerie een werkbijeenkomst over de problemen en tekortkomingen bij het verrichten van speciale onderzoeksactiviteiten en daar kwamen aanbevelingen uit. In mei 2013 hield het nationale instituut voor justitie in samenwerking met het algemene openbare ministerie twee seminars: een over speciale onderzoeksactiviteiten en een over de gronden en procedures voor het toestaan van speciale onderzoeksmaatregelen.

In 2013 schonk de Duitse regering nieuwe apparatuur — digitale fotocamera's en een speciale set voor sporenonderzoek op de plaats delict. Toekomstige behoeften worden gedekt door de nationale begroting en het alomvattende programma voor institutionele opbouw (CIB) voor 2011 van het Europees nabuurschaps- en partnerschapsinstrument (zie het VLAP-benchmarkpunt op bladzijde 14 van dit verslag). In juni 2013 werd er via het Bureau voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand (TAIEX) een deskundigenmissie georganiseerd over de wetgeving inzake het gebruik van DNA in onderzoeken en gerechtelijke procedures, waaraan werd deelgenomen door Oostenrijkse deskundigen op het gebied van gerechtelijke genetica. In september en oktober 2013 werd er, als vervolg op de deskundigenmissie, voor drie leden van de werkgroep een studiebezoek aan Oostenrijk georganiseerd, die bedoeld was om hen nader te informeren over de Europese beste praktijken betreffende het gebruik van DNA in onderzoeken en gerechtelijke procedures.

In 2013 heeft de gespecialiseerde afdeling van het ministerie van Binnenlandse Zaken met een speciaal onderzoeksteam enkele operaties op hoog niveau uitgevoerd om grensoverschrijdende criminaliteit aan te pakken. Er waren bewijzen verzameld voor de criminele activiteiten van twee maffiabazen, bijgenaamd de "Chinees" en de "Patroon", en de twee werden respectievelijk in augustus en september 2013 in samenwerking met en in gemeenschappelijke operaties met Italiaanse en Roemeense rechtshandhavingsinstanties

³² http://justice.gov.md/public/files/RAPORT_implementare_PAI_SRSJ_eng_red.04.03.13.pdf

gearresteerd. De Moldavische uitleveringsverzoeken zijn in Italië en Roemenië in behandeling.

- **Zeer doeltreffende samenwerking op het gebied van rechtshandhaving tussen de betreffende nationale instanties, met name grenswachten, politie, douaneambtenaren, alsook samenwerking met de gerechtelijke instanties**

Op 3 juli 2013 werd er een bilaterale samenwerkingsovereenkomst tussen de dienst grenspolitie en de algemene politie-inspectiedienst getekend om de samenwerking ten behoeve van handhaving en herstel van de openbare orde en veiligheid te verbeteren. Met de overeenkomst wordt de wederzijdse bijstand in de opsporing en het onderzoek van misdrijven en inbreuken binnen de bevoegdheid van de instellingen, alsmede de organisatie van gemeenschappelijke controles en operaties, zoals gecontroleerde afleveringen, versterkt. Daarnaast komen er gemeenschappelijke werkgroepen en gemeenschappelijke mobiele teams om specifieke risicoanalyse op het gebied van de openbare orde en veiligheid op nationaal en regionaal niveau te organiseren en uit te voeren.

De nationale raad voor de coördinatie van de activiteiten ter voorkoming en bestrijding van georganiseerde criminaliteit heeft op zijn eerste bijeenkomst op 4 maart 2013 het volgende voor de middellange termijn besloten: het opzetten van een gemeenschappelijke databank voor het verzamelen van gegevens over de activiteiten van groepen en criminele organisaties; het opzetten van een gespecialiseerde nationale entiteit voor permanent toezicht op de uitvoering van de relevante wetgeving; en ten slotte het uitvoeren van onderzoek naar vormen van en stromingen binnen de georganiseerde misdaad en het aandragen van oplossingen. Ook besloot de raad om het ministerie van Binnenlandse Zaken en het ministerie van Onderwijs gezamenlijk een project te laten starten voor de ontwikkeling van educatief materiaal over het gevaar, de risico's en de bedreiging van de georganiseerde misdaad en de nadelige gevolgen ervan.

- **Versterkte bilaterale en multilaterale operationele samenwerkingsovereenkomsten op het gebied van rechtshandhaving, met inbegrip van het tijdig delen van relevante informatie met bevoegde rechtshandhavingsinstanties van EU-lidstaten**

Het nieuw opgerichte centrum voor internationale politieke samenwerking bevordert de samenwerking van de Moldavische rechtshandhavingsdiensten met vergelijkbare diensten in de EU-lidstaten, lidstaten van SELEC, PCC SEE, GUAM en deelnemers aan projecten van internationale samenwerkingseenheden voor de rechtshandhaving (ILECU's) op de Westelijke Balkan, en tevens met Interpol en Europol. Het centrum hanteert het beginsel van één ingang en één uitgang om te voorkomen dat de aanvrager informatie over de ontvangst, het onderzoek en de verdere afhandeling dubbel ontvangt. In 2013 werden er via de kanalen SELEC en GUAM 2 826 materialen onderzocht (1 795 in samenwerking met rechtshandhavingsdiensten van de Republiek Moldavië, 693 in samenwerking met het gemeenschappelijke centrum voor grensoverschrijdende samenwerking in Galati, 259 in samenwerking met andere lidstaten en waarnemers van SELEC en 79 in samenwerking met GUAM-staten). Er werden 1 428 verzoeken in behandeling genomen en er werden 1 398 reacties over de verschillende zaken van grensoverschrijdende criminaliteit uitgewisseld³³.

De Republiek Moldavië steunde de uitbreiding van het ILECU-netwerk ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad tijdens de tweede bijeenkomst van de ILECU-leiders van 9 tot en met 12 juli 2013. De Republiek Moldavië neemt deel aan het regionale

³³ 587 over de controle van personen, 91 over de controle van voertuigen, 11 over drugssmokkel, 392 over gezochte personen, 14 over de verificatie van bedrijven, 18 over georganiseerde-misdaadbendes, 143 over andere typen overtredingen, 16 over juridische bijstand en 24 over de handel in drugs en tabak.

project "Versterking van de rechtsbeginselen in Zuidoost-Europa en goed bestuur", een initiatief van de Oostenrijkse recherche-informatiedienst. Ook nam zij deel aan de operatie Black Poseidon³⁴, die van 15 mei tot en met 15 juni 2013 werd georganiseerd door het algemene secretariaat van Interpol. Dit was een grootscheepse operatie in Oost-Europa die gericht was tegen grensoverschrijdende criminele bendes die zich bezighielden met misdrijven op het gebied van intellectuele eigendom.

- **Sluiting van een operationele samenwerkingsovereenkomst met Europol**

Een verbindingsambtenaar van de Republiek Moldavië, die alle strafzaken en strafrechtelijke onderzoeken van wederzijds belang coördineert, werd afgevaardigd naar Europol en begon op 23 juli 2013 met zijn taak. Dit is een opmerkelijk feit alsmede een uitzondering die voor de Republiek Moldavië is gemaakt vooruitlopend op de sluiting van een operationele samenwerkingsovereenkomst. Er vinden momenteel besprekingen plaats over een ontwerpmemorandum van overeenstemming tussen de Republiek Moldavië en Europol met betrekking tot een beveiligde communicatieverbinding en er wordt een studiebezoek gepland van deskundigen van de Republiek Moldavië aan Europol, waaronder het Europees Centrum voor de bestrijding van cybercriminaliteit (EC3).

In juli 2013 zond de Republiek Moldavië haar antwoorden terug op de extra Europol-vragenlijst over het wetgevingskader aangaande gegevensbescherming in de Republiek Moldavië. Van 28 tot en met 31 oktober bezochten vertegenwoordigers van het bureau juridische zaken en gegevensbescherming van Europol de nationale bevoegde instanties en het toezichtsorgaan voor gegevensbescherming van de Republiek Moldavië. Het verslag over gegevensbescherming, waarmee alle benodigde formele stappen worden afgerond, moet worden ingediend bij de Raad van Bestuur van Europol, die op 3-4 december bijeenkomt. Daarna wordt het verslag ter goedkeuring voorgelegd aan het gemeenschappelijk controleorgaan. In de komende weken worden de laatste stappen genomen bij het formaliseren van de operationele samenwerkingsovereenkomst.

2.3.3.2. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Breid de samenwerking tussen de Moldavische autoriteiten en de autoriteiten van de lidstaten uit, onder meer op het gebied van de informatie-uitwisseling met Europol*

Zie de VLAP-benchmarks bij blok 3/thema 3. De Republiek Moldavië nam deel aan de volgende activiteiten van SELEC: 10^e bijeenkomst van de werkgroep voor transport-gerelateerde overtredingen (10 april 2013), Boekarest, Roemenië; 3^e bijeenkomst van de werkgroep voor milieudelicten en containerveiligheid (24 en 25 april 2013), Boekarest, Roemenië; de werkgroep voor de bestrijding van de drugshandel (21 en 22 mei 2013), Boekarest, Roemenië; de 6^e bijeenkomst van de SELEC-raad (28 mei 2013), Boekarest, Roemenië; de 13^e bijeenkomst van de werkgroep voor de bestrijding van fraude- en smokkeldelicten (6 juni 2013), Boekarest, Roemenië; de bijeenkomst van de deskundigengroep voor de ontwikkeling van het analytische verslag over de dreiging van de georganiseerde misdaad in Zuidoost-Europa voor 2013 (26 juni 2013), Boekarest, Roemenië, en operatie TROJAN HORSE III voor de bestrijding van namaakgoederen en de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten (11 tot en met 22 maart 2013).

- *Verbeter de samenwerking tussen de autoriteiten van Moldavië en die van de EU-lidstaten op het gebied van de bescherming en bijstand van slachtoffers van mensenhandel, onder*

³⁴ Op het grondgebied van de Republiek Moldavië behelsde de operatie 19 interventies (op het vliegveld, bij grensdoorlaatposten, op markten, enz.) in verband met de overtreding van intellectuele-eigendomsrechten. De uiteindelijke resultaten zijn nog niet gepubliceerd.

andere bij het identificeren, doorverwijzen en veilig laten terugkeren van slachtoffers van mensenhandel

In april 2013 werd overeengekomen om een koppeling tot stand te brengen tussen het centrum voor de bestrijding van mensenhandel en de Interpol-databank ter bestrijding van mensenhandel. Bovendien werd er met hulp van Interpol een samenwerkingsverband tot stand gebracht met de Verenigde Arabische Emiraten voor het bestrijden van mensenhandel door middel van de benoeming van contactpunten en verbindingssambtenaren.

In de eerste zeven maanden van 2013 woonden 31 politiefunctionarissen van het centrum voor de bestrijding van mensenhandel en van regionale antimensenhandelbureaus tien trainingsseminars met een totale duur van 384 uur bij. De medewerkers kregen nuttige informatie over goede praktijken die werd ingebracht door Roemenië, Oostenrijk, België en Litouwen en die betrekking had op het inzetten van informatiesystemen ter ondersteuning van proactief strafrechtelijk onderzoek.

De uitvoering van de strategie van het nationale verwijzingssysteem van 5 december 2012 werd voortgezet. De multidisciplinaire teams die in het leven zijn geroepen om de bij de strategie behorende werkzaamheden in het lokale openbare bestuur te coördineren zijn volledig operationeel.

- *Stel regelmatig dreigingsanalyses op en wissel regelmatig informatie uit over zware criminaliteit, onder leiding van Europol en zo nodig met ondersteuning van Interpol. Verzamel vergelijkbare criminaliteitsgegevens op basis van gemeenschappelijk vastgestelde indicatoren*

Zie de VLAP-benchmarks bij blok 3/thema 3.

Het centrum voor internationale politieke samenwerking heeft toegang tot de Interpol-databanken die worden gebruikt door de rechtshandhavingsdiensten van de Republiek Moldavië: gestolen/verloren reisdocumenten, gestolen motorvoertuigen, internationaal gezochte personen, gestolen administratieve documenten en afbeeldingen van kinderen die het slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting. Er geldt een beperkte toegang en toegang kan uitsluitend worden verleend door het algemene secretariaat.

In de eerste helft van 2013 verwerkte NCB Interpol (het met Interpol verbonden nationale centrale bureau van de politie) 14 350 documenten: 6 733 inkomende en 7 617 uitgaande. Op verzoek van de territoriale afdelingen werden er 189 personen aangemeld die internationaal moesten worden gezocht (125 voor arrestatie of uitlevering, 49 voor het vaststellen van hun verblijfplaats, vier gezochte vreemdelingen en 11 vermiste personen). Na internationale opsporingsverzoeken die van de bevoegde autoriteiten werden ontvangen werden veertig personen aangehouden en werden 16 personen uitgeleverd door Interpol-lidstaten (acht door Italië, elk een door Bulgarije, Portugal, België, Spanje, Albanië, Oostenrijk, de Tsjechische Republiek en Hongarije).

- *Wissel meer informatie over beste praktijken uit en ontwikkel betere opleidingen voor rechtshandhavingsdiensten*

Zie de VLAP-benchmarks bij blok 3/thema 3.

2.3.4. Blok 3/thema 4 - Gegevensbescherming

- **Uitvoering van de wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens; zorgen voor de doeltreffende werking van de onafhankelijke toezichtautoriteit voor gegevensbescherming door onder andere de toewijzing van de nodige financiële en personele hulpmiddelen**

De Republiek Moldavië heeft het wetgevings- en beleidskader in 2013 zeer actief verder geconsolideerd, waarbij ook rekening werd gehouden met ontwikkelingen in de Europese regelgeving. Het wetsontwerp betreffende de verklaring bij het Verdrag ter bescherming van de mens bij de automatische verwerking van op de persoon betrekking hebbende persoonsgegevens werd op 4 september 2013 door de regering goedgekeurd en ter aanneming aan het parlement voorgelegd (zie ook onder blok 3/thema 2 hiervoor). Naast alle inspanningen om te voldoen aan de VLAP-benchmarks nam het parlement in oktober 2013 de anticorruptiestrategie voor 2013-2018 en het actieplan voor de uitvoering ervan aan. Bovendien ontwikkelde het centrum voor de bescherming van persoonsgegevens (het centrum) richtsnoeren voor de verwerking van persoonsgegevens in de politiesector en in het verkiezingsproces. Er worden richtsnoeren ontwikkeld in de medische sector, de onderwijswereld en de bankensector. Het wetsontwerp tot wijziging van de wet inzake elektronische communicatie wordt door het parlement behandeld met het oog op aanneming in november.

Het centrum bleef op een aantal gebieden actief betrokken:

Periode	Aantal raadplegingen over wetsontwerpen	Aantal behandelde verzoekschriften	Aantal bewustmakingscampagnes	Aanwezigheid bij gerechtelijke procedures	Aantal uitgevoerde controles	Aantal door het centrum aangespannen strafrechtelijke procedures/ procedures administratieve rechtbanken bij
Jaar 2011	35	90	63	0	46	0
Jaar 2012	41	214	85	35	82	4/6
Jaar 2013 (t/m 30-06)	27	171	70	23	71	9/0

Met name wat betreft de verwerking van persoonsgegevens door rechtshandavingsinstanties worden er specifieke richtsnoeren ontwikkeld. In de eerste helft van 2013 zijn er zes uitspraken van het Hooggerechtshof geweest nadat het centrum beroep had aangetekend, wat meer duidelijkheid gaf over de procedures voor het classificeren van informatie over de verwerking van persoonsgegevens door rechtshandavingsinstanties.

Het centrum bleef gegevensbeschermingskwesaties, ook op het gebied van de elektronische communicatie, actief onder de aandacht brengen. Met name wat betreft de elektronische communicatie hebben vertegenwoordigers van het centrum regelmatig deelgenomen aan media-activiteiten op dit gebied en dat gebeurt nog steeds. Het centrum wordt ook geraadpleegd bij het opstellen van ontwerpwetgeving betreffende zaken die verband houden met de bescherming van persoonsgegevens in elektronische communicatie. Daarnaast is alle informatie over bewustmakingsactiviteiten beschikbaar op de website van het centrum.

Het centrum wordt adequaat ondersteund met financiële middelen – de begroting voor 2013 bedraagt 2 975 300 MDL – en met een personele bezetting van 19 vaste werknemers (in totaal is er ruimte voor 21). Om de logistieke capaciteit te versterken werd het controleteam van het centrum dit jaar uitgerust met transportmiddelen en technische apparatuur om overtredingszaken te kunnen documenteren en om de controleurs te kunnen laten vaststellen of de vereisten voor de veiligheid van persoonsgegevens bij de verwerking daarvan binnen de informatiesystemen met persoonsgegevens zijn geïmplementeerd. Er werden meer trainingsactiviteiten georganiseerd: het personeel van het centrum nam deel aan 3 TAIEX-studiebezoeken: aan Zweden op het gebied van onderwijs en de verzameling van persoonsgegevens van minderjarigen, aan de Tsjechische Republiek op het gebied van de

bescherming van persoonsgegevens in de gedrukte, visuele en audiovisuele media en aan Duitsland op het gebied van de verwerking van gezondheidsgegevens.

Algemene beoordeling blok 3

De Republiek Moldavië heeft de hervorming van het ministerie van Binnenlandse Zaken voor een groot deel met succes voltooid: alle afdelingen zijn doelmatig gereorganiseerd en boeken resultaten. Inlichtingenanalyse en risicoanalyse zijn in de activiteiten verankerd. Er wordt vaker en op uitgebreidere schaal gebruikgemaakt van de confiscatiebevoegdheden. Databanken betreffende mensenhandel zijn verbeterd en er is sociale steun voor slachtoffers geregeld. De salarissen van alle ambtenaren zijn aanzienlijk verhoogd, met name van hen die zich bezighouden met de bestrijding van corruptie, waardoor de doelstellingen voor de personele bezetting werden gehaald. Er moeten meer inspanningen worden geleverd om te laten zien dat corruptie op hoog niveau stevig wordt aangepakt en er moet een onafhankelijker benoemingsprocedure voor het hoofd van het NAC komen. De justitiële samenwerking in strafzaken met lidstaten is soepel blijven verlopen en de methoden voor het verzamelen van cijfermateriaal zijn geharmoniseerd. Eurojust neemt momenteel verdere stappen voor de ondertekening/sluiting van de samenwerkingsovereenkomst met de bedoeling om deze voor het einde van 2013 voor te leggen aan de Raad. Internationale politiesamenwerking heeft tot succesvolle onderzoeken en operaties geleid en er is een solide basis voor het versterken van de samenwerking met Oekraïne gelegd. Het sluiten van de operationele samenwerkingsovereenkomst met Europol wordt in de komende maanden afgerond. Het centrum voor de bescherming van persoonsgegevens heeft zijn bevoegdheden uitgebreid en heeft zijn normale "kruissnelheid" bereikt, waarbij het de autoriteiten voortdurend met opleidingen bijstaat.

Het is belangrijk om te vermelden dat de Republiek Moldavië, naast haar inspanningen om te voldoen aan de V LAP-benchmarks van blok 3, verdere maatregelen heeft genomen voor de hervorming van het justitiële systeem en het openbare ministerie, onder andere door flink te investeren in de opleiding van rechters en aanklagers.

De Republiek Moldavië heeft op bevredigende wijze de maatregelen getroffen die in het vierde V LAP-verslag werden aanbevolen en heeft de tenuitvoerlegging van de toepasselijke wetgeving effectief voortgezet. De Commissie is van oordeel dat de **Republiek Moldavië aan de benchmarks van de tweede fase van blok 3 heeft voldaan.**

2.4. Blok 4: Externe betrekkingen en grondrechten

2.4.1. V LAP-benchmarks

- **Ervoor zorgen dat het vrije verkeer in de Republiek Moldavië van Moldavische burgers en legaal op het grondgebied verblijvende vreemdelingen of staatlozen niet onderworpen is aan ongerechtvaardigde belemmeringen, zoals discriminatoire maatregelen op grond van geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale herkomst, genetische kenmerken, gezondheidstoestand (met inbegrip van hiv/aids), taal, godsdienst of levensovertuiging, politieke of andere overtuigingen of standpunten, het behoren tot een nationale minderheid, financiële situatie, geboorte, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid**

Er waren beperkingen van het vrije verkeer in de Republiek Moldavië van Moldavische burgers en legaal op het grondgebied verblijvende vreemdelingen of staatlozen met betrekking tot hun registratie- en uitschrijvingsprocedure. Het bureau voor migratie en asiel (BMA) zette de opheffing van deze beperkingen voort door zes territoriale kantoren langs de

administratieve grens met de regio Trans-Dnjestrië te openen en zo een eenvoudigere en consistentere registratie mogelijk te maken van vreemdelingen die het land via het centrale deel van de grens tussen Moldavië en Oekraïne binnenkomen.

Met name om de rechten van migranten, vluchtelingen en asielzoekers te waarborgen werden de in 2012 aangebrachte wijzigingen aan de hiv-wet verder uitgevoerd door uitbreiding van de programma's voor risicopreventie en het testen op vrijwillige basis voor kwetsbare groepen, intensivering van de medische controle van personen met hiv/aids (in acht regionale centra, waaronder in de regio Trans-Dnjestrië, en in gevangenissen) en uitbreiding van het aantal medische centra die een antiretrovirale behandeling kunnen bieden (in deze centra, waaronder die in de regio Trans-Dnjestrië, worden 1 185 patiënten gratis behandeld). Daarnaast werd op 10 oktober 2013 het wetboek over overtredingen herzien, waarmee sancties tegen vreemdelingen die weigerden een hiv/aids-test te ondergaan werden opgeheven.

- **Volledige en doeltreffende toegang tot reis- en identiteitsdocumenten voor alle Moldavische burgers, ook voor vrouwen, kinderen, personen met een handicap, personen die tot minderheden behoren en andere kwetsbare groepen**

De uitvoering van specifieke maatregelen om de afgifte van identiteitsdocumenten aan jongeren en sociaal kwetsbare groepen te vergemakkelijken wordt voortgezet. Krachtens een regeringsbesluit van 18 februari 2013 mogen Moldavische burgers aanvragen voor reis- en identiteitsdocumenten indienen in een territoriaal kantoor van het CSIR Registru naar keuze, ongeacht hun woonplaats, en worden er voorzieningen geboden voor personen met een handicap (mobiele documentenkantoren, aflevering aan huis). Tegelijkertijd ontving het testlaboratorium van Registru een ISO 17025-accreditatie en kon het volgens de vastgestelde normen grondstoffen, eindstoffen en eindproducten testen en gezichtsherkenning uitvoeren. Er werden in 2013 99 product- of gezichtsherkenningstesten uitgevoerd.

Wat etnische minderheden betreft, worden de maatregelen die zijn ingevoerd om het integratiebeleid van de autoriteiten voor een multi-etnische Moldavische samenleving in de praktijk te brengen actief door de doelgroepen gebruikt (in de eerste acht maanden van 2013 was ongeveer 25 % van alle reis- en identiteitsdocumenten voor etnische minderheden). Moldavische burgers die in de regio Trans-Dnjestrië verblijven bleven Moldavische reis- en identiteitsdocumenten aanvragen krachtens de speciale identificatieprocedures die worden beschreven in besluit nr. 525 van 11 juli 2013 inzake de uitvoering van wijzigingen op de wet betreffende de nationaliteit van 2 juni 2000. Vanaf eind juli 2013 waren er 239 758 paspoorten aan zulke ingezetenen uitgereikt. Daarnaast werden er bilaterale bijeenkomsten georganiseerd met de relevante "feitelijke autoriteiten" van Trans-Dnjestrië om vooruitgang te boeken ten aanzien van het gebruik van één nationaal identificatienummer op geboorteakten die worden afgegeven door de feitelijke autoriteiten.

- **Doeltreffende uitvoering van wetgeving en beleid op het gebied van de bestrijding van discriminatie, tenuitvoerlegging van de relevante instrumenten van de VN en de Raad van Europa**

De wet betreffende het waarborgen van de gelijkheid van 25 mei 2012, vergezeld van bijhorende uitvoeringshandelingen, vormt de hoeksteen van het antidiscriminatiekader van de Republiek Moldavië. De Moldavische autoriteiten maakten er serieus werk van om de wet uit te voeren, zoals zij tijdens de mensenrechtendialoog van 16 april 2013 tussen de EU en de Republiek Moldavië nog eens bevestigden. De opleidingsprogramma's voor magistraten, advocaten, rechtshandhavingsambtenaren en het publiek vinden in versneld tempo plaats. De gelijkheidsraad werd na enige vertraging in juni 2013 opgericht, er werd op 23 juli een voorzitter voor gekozen en op 31 juli 2013 werd er een begroting van 1,8 miljoen MDL (112 000 EUR) voor vastgesteld voor de periode tot het einde van het jaar. 3,3 miljoen MDL

is tot nu toe gereserveerd voor de periode 2014-2016, een bedrag dat wordt geacht in overeenstemming te zijn met de activiteiten die zijn voorzien in het strategisch plan voor de periode 2014-2016, dat door de leden van de raad met hulp van de Raad van Europa is opgesteld. De gelijkheidsraad ging actief aan de slag om de bestuurlijke zaken te regelen, ontwikkelde documentatie voor de eigen interne bedrijfsvoering (eveneens met hulp van de Raad van Europa), begon met het ontwikkelen van een netwerk van internationale contacten en zette een uitvoerige herziening in gang van de wetgeving op het gebied van mensenrechten en discriminatiebestrijding.

Tegelijkertijd verhinderden de regering en het parlement op 11 oktober 2013 een poging van enkele parlementsleden om het antidiscriminatiekader te verzwakken door in wijzigingen van het wetboek over overtredingen van mei 2013 voor te stellen om een verwijzing naar "relaties van een andere aard dan voortvloeiend uit huwelijks- of familieverband" te schrappen. De wijzigingen waren volgens zeggen bedoeld om kinderen te beschermen en om het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (Verdrag van Lanzarote) uit te voeren, in het bijzonder door boetes in te voeren tegen de publieke verspreiding van gegevens "met negatieve gevolgen voor minderjarigen en/of die prostitutie, pedofilie en pornografie bevorderen". Er werden door de regering instructies goedgekeurd om de wijzigingen in overeenstemming met de wet betreffende het waarborgen van de gelijkheid en non-discriminatiebeginselen in te voeren, totdat de wijzigingen op het wetboek over overtredingen door het parlement werden ingetrokken. In dezelfde geest startte de ombudsman op 27 mei 2013 een civiele procedure gericht tegen bepalingen van een wet die was aangenomen door de autonome regio Gagaoezië, die inbreuk maakten op de beginselen van gelijkheid, rechtvaardigheid en objectiviteit die zijn vastgelegd in de wet inzake het waarborgen van de gelijkheid; op 20 juni 2013 wees het gerechtshof in Comrat de eis toe en verklaarde het de betreffende wettelijke bepalingen nietig.

De Commissie van Venetië van de Raad van Europa³⁵ prees de uitspraken van de binnenlandse rechtbanken van de Republiek Moldavië ter vernietiging van het verbod op "agressieve propaganda van homoseksualiteit" van lokale autoriteiten en het vrijwillig intrekken van de wetsontwerpen door de andere lokale autoriteiten³⁶, maar merkte niettemin op dat de gerechtelijke uitspraken vooral gericht waren op het beginsel van gelijkheid, terwijl de kwestie van seksuele geaardheid en de daaraan gerelateerde uitingsvorm niet aan de orde werden gesteld.

Op 21 december 2012 nam de Republiek Moldavië een wet aan waarin zij de bevoegdheid erkende van het VN-Comité voor de uitbanning van rassendiscriminatie om op grond van artikel 14 van het VN-Verdrag betreffende de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie individuele mededelingen in behandeling te nemen. De wet werd op 13 mei 2013 van kracht; op 21 augustus 2013 rondde de Republiek Moldavië haar voorbereidingen af door het Bureau van inter-etnische betrekkingen aan te wijzen als instantie die verantwoordelijk is om verslag uit te brengen over de uitvoering van het verdrag. Daarnaast liet de regering in overeenstemming met het nationale actieplan inzake mensenrechten een haalbaarheidsstudie uitvoeren met het oog op ratificatie van protocol nr. 12 bij het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (ETS nr. 177). De regering nam ook verstrekkende maatregelen om de wet van 30 maart 2012 inzake sociale integratie van personen met een handicap uit te voeren, met name via de nieuw opgerichte sociale dienst voor persoonlijke hulp (430 persoonlijke hulpverleners, waarvan 179 volledig gefinancierd uit de centrale begroting).

³⁵ Zie de bijeenkomst van juni 2013 van de Commissie van Venetië van de Raad van Europa.

³⁶ Zie ook COM(2013) 459 final, blz. 41.

- **Doeltreffende uitvoering van de maatregelen voor bestrijding van discriminatie van het nationale actieplan inzake mensenrechten (en toewijzing van de nodige middelen); algemene voorlichtingscampagnes tegen racisme, xenofobie, antisemitisme en andere vormen van discriminatie; versterking van de organen die verantwoordelijk zijn voor het antidiscriminatiebeleid en de bestrijding van racisme, xenofobie en antisemitisme**

De uitvoering van het herziene nationale actieplan inzake mensenrechten 2011-2014 werd voortgezet onder de supervisie van een overkoepelende permanente mensenrechtencommissie en met technische steun van het ministerie van Justitie. Elke centrale en regionale autoriteit heeft zijn eigen actieplan opgesteld voor het toepassen van het nationale actieplan inzake mensenrechten en voert dat uit. In september 2013 besloot de permanente commissie om de zichtbaarheid van en de steun voor haar activiteiten te vergroten door de Raad van Europa, de VN, de EU, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en nationale en internationale ngo's uit te nodigen om deel te nemen. Bovendien zijn de aanbevelingen in het landenverslag van de speciale rapporteur voor de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging uitgevoerd. Ook is er hard aan gewerkt om het actieplan voor steun aan de Roma 2011-2015, met de door internationale organisaties voorgestelde aanpassingen, uit te voeren, met name door periodieke cursussen in de regio's te organiseren, lokale autoriteiten, districtspolitiefunctionarissen en districtsartsen regelmatig contact te laten onderhouden met de interministeriële werkgroep voor uitvoering van het actieplan, aandacht te geven aan de onderwijssector en het netwerk van 15 Roma-bemiddelaars in werking te stellen (volgens het begrotingskader voor de middellange termijn komen er in 2014-2015 nog 33 bemiddelaars bij).

In de strategie voor de hervorming van de justitiële sector wordt voldoende belang gehecht aan de hervorming van de instelling van de ombudsman, het centrum voor mensenrechten. De doelstelling van deze hervorming is de versterking van de onafhankelijkheid en doeltreffendheid van dit centrum en van het gerelateerde nationale mechanisme ter voorkoming van foltering. Een ad-hocwerkgroep voerde een gedetailleerde studie uit van de activiteiten van het centrum, waaronder een evaluatie van de prestaties, de financiële behoeften en mogelijke maatregelen voor de optimalisering van de activiteiten van het centrum. Op basis van de conclusies van deze werkgroep, en met medewerking van internationale partners (zoals de lokale VN-adviseur voor mensenrechten en de voormalige speciale rapporteur van de VN voor foltering) en lokale ngo's, stelde het ministerie van Justitie een wetsontwerp op voor de reorganisatie van het centrum en de selectie en benoeming van de ombudsman(nen), en tot vaststelling van de mate van autonomie van deze ombudsman(nen) bij de selectie en benoeming van personeel van het centrum, de interne organisatie van de structuur en de begroting. Het wetsontwerp werd op 4 september 2013 door de regering goedgekeurd en direct doorgestuurd naar het parlement. Dit bevestigde de wil van de autoriteiten om de instelling van de ombudsman te versterken.

Tegelijkertijd heeft het centrum zelf inspanningen geleverd om zijn doeltreffendheid te verbeteren en de geloofwaardigheid van zijn rol te vergroten. Het begon zijn voorrecht te gebruiken om de grondwettigheid van specifieke wetten aan de orde te stellen voor het Grondwettelijk Hof en om zaken bij de rechtbank aanhangig te maken of op te treden in gerechtelijke procedures, zoals antidiscriminatieprocedures, als "amicus curiae". Het opende een regionaal centrum in Varnita, een buitenwijk van Bender die onder de controle van de Republiek Moldavië staat, in de zogenaamde veiligheidszone, om verzoeken van de lokale bevolking te behandelen en de samenwerking met de betreffende instelling van de ombudsman in de regio Trans-Dnjestrië te verbeteren.

2.4.2. Aanbevelingen uit het verslag ter beoordeling van de gevolgen

- *Blijf het actieplan inzake mensenrechten 2011-2014 uitvoeren en blijf de hulp van de internationale gemeenschap inroepen bij het oplossen van problemen met minderheden*

De Moldavische autoriteiten zijn zich blijven inzetten voor de uitvoering van het actieplan inzake mensenrechten 2011-2014 en boeken op dit gebied resultaten op basis van substantiële, maar suboptimale begrotingstoewijzingen. In september 2013 heeft de Permanente Mensenrechtencommissie internationale organisaties als de Raad van Europa, de VN, de EU, de OVSE en internationale ngo's verzocht om deel te nemen aan haar controle- en beoordelingswerkzaamheden. Dit verzoek kwam kort nadat de Moldavische regering had aangekondigd de tenuitvoerlegging van het actieplan transparanter te willen maken en meer verantwoording over het actieplan te willen afleggen.

- *Zorg dat de wetgeving voor de bestrijding van discriminatie daadwerkelijk wordt toegepast, overeenkomstig Europese en internationale normen, met name door uitvoerige richtsnoeren vast te stellen en een goed werkende gelijkheidsraad in het leven te roepen*

De Moldavische autoriteiten, de justitiële instellingen, het maatschappelijk middenveld en de bevolking in het algemeen zijn zich zeer bewust van problemen op het gebied van discriminatie, een kwestie waar de Moldavische maatschappij zich zorgen over maakt. Na de onzekerheid in maart-juni 2013 maakte de snelle oprichting van de gelijkheidsraad met een toereikende begroting voor het lopende jaar duidelijk dat de autoriteiten voornemens waren om de antidiscriminatiewetgeving van 2012 ten volle en op duurzame wijze ten uitvoer te leggen.

- *Blijf de financiële inspanningen om het actieplan voor steun aan de Roma 2011-2015 effectief en consequent uit te voeren, volhouden*

Zoals eerder vermeld, werd het actieplan voor steun aan de Roma 2011-2015 consequent uitgevoerd door de Moldavische autoriteiten. Hun eerdere belofte om de Roma-bemiddelaars te institutionaliseren werd, hoewel met enige vertraging, in 2013 gesteund door doeltreffende begrotingsinspanningen. Momenteel wijst niets erop dat deze belofte in de toekomst geen stand zal houden. Op dit gebied, en ook op het gebied van mensenrechten in het algemeen, is samenwerking met en steun van de internationale gemeenschap een belangrijke factor voor het succes van de geplande acties.

- *Zet de goede samenwerking met de feitelijke autoriteiten van Tiraspol voort, zodat informatie kan worden uitgewisseld over de afgifte van documenten en over rechtshandhavingsaspecten*

Identificatiedocumenten worden aan inwoners van de regio Trans-Dnjestrië afgegeven door de grondwettelijke autoriteiten van de Republiek Moldavië volgens de Moldavische wetgeving en op basis van de informatie waarover de grondwettelijke autoriteiten beschikken.

De samenwerking tussen Chisinau en Tiraspol op het gebied van rechtshandhaving gebeurt ad hoc op basis van een overeenkomst van 1994. Deze overeenkomst kan echter niet in haar huidige vorm worden uitgevoerd aangezien de Republiek Moldavië ver gevorderd is op het gebied van mensenrechten en deze overeenkomst de bescherming van persoonsgegevens en de naleving van mensenrechten van verdachten waarnaar de feitelijke autoriteiten van de regio Trans-Dnjestrië een onderzoek hebben ingesteld, niet voldoende waarborgt. Deze overeenkomst moet dus worden herzien. Het werk hieraan is van start gegaan in juni 2013 op basis van een door de OVSE-missie in de Republiek Moldavië voorgesteld ontwerp.

- *Verricht meer inspanningen om mogelijke problemen op het gebied van veiligheid en migratie op te lossen en zoek naar mogelijke oplossingen om de controle op te voeren zonder afbreuk te doen aan het 5+2-onderhandelingsproces*

De Moldavische vicepremier belast met re-integratie (de politieke vertegenwoordiger van de Republiek Moldavië in de 5+2-bijeenkomst) stelde in maart 2013 de feitelijke autoriteiten van de regio Trans-Dnjestrië, de andere deelnemers aan het 5+2-proces en de gemeenschappelijke controlecommissie die werd ingesteld krachtens de staakt-het-vurenovereenkomst van 1992 van Rusland en de Republiek Moldavië schriftelijk op de hoogte van het voornemen van de Republiek Moldavië om zes territoriale kantoren van het BMA op te richten langs de administratieve grens met de regio Trans-Dnjestrië, om het toezicht op de migratiestromen via het centrale deel van de grens tussen Moldavië en Oekraïne te verbeteren (naast de Oekraïense grenscontroles en niet-erkende grenscontroles door de regio Trans-Dnjestrië). Deze territoriale kantoren zijn in oktober 2013 in het leven geroepen na een aanvullende voorlichtingscampagne voor de inwoners van de regio Trans-Dnjestrië, de feitelijke autoriteiten van dit gebied en de deelnemers aan de 5+2-bijeenkomst. De kantoren registreren buitenlandse staatsburgers die het grondgebied van de Republiek Moldavië via die regio binnenkomen of verlaten.

In de regio Trans-Dnjestrië gevestigde buitenlandse staatsburgers (Moldavische staatsburgers zonder Moldavisch paspoort) die de Republiek Moldavië willen verlaten of binnenkomen via het onder het bestuur van Chisinau vallende grondgebied, zullen van verplichte registratie bij de migratieautoriteit worden uitgesloten zodra het noodzakelijke wetgevingskader is ingesteld. Deze maatregel is niet van invloed op het verkeer van buitenlanders binnen de internationaal erkende grenzen van de Republiek Moldavië. Tegelijkertijd zijn er mobiele controle-eenheden van de Moldavische grenspolitie ingesteld om tweedelijscontroles uit te voeren op het grondgebied dat onder het bestuur van Chisinau valt, waarbij het de Moldavische politie is toegestaan om deze controles uit te voeren in de zogenoemde veiligheidszone langs de administratieve grens.

Derhalve heeft de Republiek Moldavië haar toch al algemeen inclusieve beleid jegens haar burgers die in de regio Trans-Dnjestrië verblijven nog verder verbeterd. Zo kunnen zij gratis, en op vrijwillige basis, het Moldavische burgerschap verkrijgen (of kosteloze identiteitsdocumenten bij de eerste voorlegging van stukken). Aangezien de Republiek Moldavië door de regio Trans-Dnjestrië afgegeven akten van de burgerlijke stand niet erkent, past het ministerie van Informatietechnologie en Communicatie specifieke maatregelen toe om het burgerschap van de aanvragers te bevestigen, in overeenstemming met de wijzigingen van de wet betreffende het burgerschap van 2004 en de besluiten van de regering nr. 959 van 9 september 2005, nr. 337 van 10 mei 2011 en nr. 525 van 11 juli 2013. De onderhandelingen met Tiraspol betreffende politieke samenwerking zijn voortgezet. Ze betreffen de invoering van een mechanisme voor het uitwisselen van informatie en het opnieuw registreren in de Republiek Moldavië van documenten afgegeven door de feitelijke autoriteiten van de regio Trans-Dnjestrië. Een andere aanzienlijke verbetering waarover onderhandeld wordt, betreft de invoeging van elementen voor nationale identificatie (een nummer dat wordt aangemaakt door de Moldavische burgerlijke stand) in akten van de burgerlijke stand die door de feitelijke autoriteiten van de regio Trans-Dnjestrië worden afgegeven. Dit zou in feite een vereenvoudiging betekenen van de procedure voor personen die in de regio Trans-Dnjestrië verblijven en Moldavische identiteitsdocumenten aanvragen.

Voorts is de Republiek Moldavië in gesprek met Oekraïne over het uitwisselen van grensoverschrijdende informatie inzake buitenlanders die de regio Trans-Dnjestrië vanuit Oekraïne binnenkomen en is de Republiek Moldavië van plan om de gemeenschappelijke controles en patrouilles met de Oekraïense grenswachten op het centrale deel van de grens

tussen de Republiek Moldavië en Oekraïne uit te breiden. Zulks werd voor het eerst uitgevoerd in 2012 aan het noordelijke deel van de grens, aan de gemeenschappelijk bediende grensdoorlaatpost Rososhany-Briceni, en wordt momenteel uitgebreid tot de grensdoorlaatpost in Palanca/Mayaki aan het zuidelijke deel van de grens.

Algemene beoordeling blok 4

De Republiek Moldavië is overgegaan op het op doeltreffende wijze uitvoeren van de substantiële veranderingen in de wetgeving die in de eerste fase van het VLAP geïntroduceerd zijn. De Moldavische autoriteiten hebben blijk gegeven van serieuze uitvoeringsinspanningen ten aanzien van de wet betreffende het waarborgen van de gelijkheid, de tenuitvoerlegging van het nationale actieplan inzake mensenrechten, het versterken van het instituut van de ombudsman, het opzetten van registratiekantoren voor buitenlandse staatsburgers die het land binnenkomen via de regio Trans-Dnjestrië, en het vergemakkelijken van de procedure voor het aanvragen van documentatie en bewijsstukken voor inwoners van de regio Trans-Dnjestrië.

De Republiek Moldavië heeft op toereikende wijze de maatregelen getroffen waarom is verzocht in de aanbevelingen van het vierde verslag over de tenuitvoerlegging van het VLAP, en is tegelijkertijd de relevante wetgeving doeltreffend ten uitvoer blijven leggen. De Commissie is van oordeel dat de **Republiek Moldavië heeft voldaan aan de benchmarks van de tweede fase van blok 4.**

3. CONCLUSIES

Sinds de start van de visumdialoog tussen de EU en de Republiek Moldavië in juni 2010 en de voorstelling aan de Moldavische autoriteiten van het actieplan voor visumliberalisering (VLAP) in januari 2011 heeft de Commissie regelmatig bij het Europees Parlement en de Raad verslag uitgebracht over de vooruitgang die de Republiek Moldavië heeft geboekt wat betreft het voldoen aan de benchmarks die zijn vastgesteld in de vier blokken van de eerste en tweede fase van het VLAP.

De Commissie is ook doorgegaan met de controle van de door de Republiek Moldavië geboekte vooruitgang op de relevante gebieden van het VLAP via:

- de bijeenkomst van hoge ambtenaren van de visumdialoog tussen de EU en de Republiek Moldavië;
- het Gemengd Comité Visumversoepeling EU-Republiek Moldavië;
- het Gemengd Comité Overname EU-Republiek Moldavië;
- het Gemengd Subcomité EU-Republiek Moldavië nr. 3;
- de bijeenkomst van hoge ambtenaren van het Mobiliteitspartnerschap EU-Republiek Moldavië;
- de mensenrechtendialoog tussen de EU en de Republiek Moldavië.

In elk van deze comités en dialogen wordt de samenwerking tussen de EU en de Republiek Moldavië regelmatig ter sprake gebracht. Tijdens de recentste Gemengde Comités Visumversoepeling en Overname, die op 12 juni 2013 in Brussel plaatsvonden, en waarbij vertegenwoordigers van EU-lidstaten aanwezig waren, stelde de Commissie een algemene zeer bevredigende tenuitvoerlegging van beide overeenkomsten vast.

De visumdialoog tussen de EU en de Republiek Moldavië is een belangrijk instrument gebleken om **verstreckende en moeilijke hervormingen te bevorderen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken** en daarbuiten, met gevolgen voor gebieden als de rechtsstaat

en justitiehervorming, waaronder de correcte financiering van politieke partijen, toetsing van immuniteiten, en administratieve modernisering. Behalve wat betreft de VLAP-benchmarks heeft de Republiek Moldavië vooruitgang geboekt met de hervorming van zowel de rechterlijke macht als de algemene openbare aanklager. Deze zaken worden binnen andere dialoogkaders gecontroleerd, zoals het Samenwerkingscomité en de Samenwerkingsraad, en zullen worden gevolgd tegen de achtergrond van de toekomstige Associatieagenda.

In de afgelopen drie jaar heeft de Republiek Moldavië op alle door de vier blokken van het VLAP bestreken gebieden **constante en doeltreffende** vooruitgang geboekt, die getuigt van de inzet en constante inspanningen van opeenvolgende Moldavische regeringen en alle overheidsinstellingen die de verwezenlijking van de VLAP-benchmarks tot een nationale topprioriteit hebben gemaakt.

Het is opmerkelijk dat de VLAP-hervormingen op bepaalde belangrijke gebieden in de eerste helft van 2013 zijn voltooid, ondanks een onstabiele politieke situatie gedurende meerdere maanden, wat duidt op behoorlijk bestuur van een passend niveau en volgroeiende overheidsdiensten.

De wijzigingen van de visumregels van de EU zorgen voor de introductie van een nieuw **mechanisme voor opschorting van de visumvrijstelling** dat bijdraagt tot behoud van de integriteit van het visumliberaliseringsproces, en waarborgt, als laatste redmiddel, dat het reizen zonder visum niet leidt tot onregelmatigheden of misbruik.

De Republiek Moldavië heeft passende financiële en personele middelen toegewezen teneinde te waarborgen dat de hervormingen duurzaam zijn. Er is een nationaal **meerjarenplan voor de lange termijn** opgesteld. De EU draagt ook bij aan dit proces. Het jaarlijkse EU-actieprogramma voor 2012 voor de Republiek Moldavië voorziet in **60 miljoen euro in de vorm van sectorspecifieke begrotingssteun voor hervormingen van de justitiële sector**, waarin de eerste uitbetaling van 15 miljoen euro gepland is voor november 2013. Het programma **voorziet daarnaast in 21 miljoen euro, uitsluitend voor steun aan de uitvoering van het actieplan voor visumliberalisering**. De hervormingen in deze sector worden bovendien gesteund door het alomvattende programma voor institutionele opbouw (CIB) voor 2011-2013. Er zijn doorlopende **gerichte voorlichtingscampagnes** gehouden die erop gericht waren de rechten en plichten te verduidelijken die gepaard gaan met het reizen zonder visum, alsook de regels voor toegang tot de EU-arbeidsmarkt. Deze campagnes moeten worden voortgezet in de aanloop naar en de periode na de visumliberalisering.

Er zijn vier voortgangsverslagen over de tenuitvoerlegging van het VLAP ingediend (september 2011, februari 2012, juni 2012 en juni 2013). In het vierde voortgangsverslag werd bevestigd dat de Republiek Moldavië grotendeels voldeed aan alle in de vier blokken van het VLAP vastgestelde benchmarks en zijn maatregelen vastgesteld die, indien genomen, de verwezenlijking van alle benchmarks voor de tweede fase van het VLAP zouden voltooien.

De Commissie is van oordeel dat de Republiek Moldavië sindsdien de noodzakelijke vooruitgang heeft geboekt om de doeltreffende en duurzame uitvoering van de resterende hervormingen te waarborgen. **Alle maatregelen** waarom in het vierde VLAP-voortgangsverslag werd verzocht **zijn genomen**. De beleidslijnen en wetgevingskaders, de institutionele en organisatorische beginselen en de uitvoering van de procedures via de vier blokken zijn in overeenstemming met Europese en internationale normen.

De Commissie is op basis van deze beoordeling, en gezien de resultaten van de aanhoudende controles en verslaglegging sinds de aanvang van de visumdialog tussen de EU en de Republiek Moldavië in juni 2010, van oordeel dat de Republiek Moldavië aan alle in de vier blokken van de tweede fase van het VLAP vastgestelde benchmarks voldoet.

Rekening houdend met de algemene betrekkingen tussen de EU en de Republiek Moldavië, overweegt de Commissie derhalve om onmiddellijk na de top van het Oostelijk Partnerschap in Vilnius een wetgevingsvoorstel in te dienen tot wijziging van Verordening (EG) nr. 539/2001 overeenkomstig de in het kader van het VLAP overeengekomen methodologie.

De Commissie zal actief **toezicht blijven houden** op de doorlopende tenuitvoerlegging door de Republiek Moldavië van alle in de vier blokken van het VLAP vastgestelde benchmarks in het kader van de bestaande partnerschaps- en samenwerkingsstructuren en dialogen, waar nodig door middel van ad-hoc-follow-upmechanismen.